Pedagogische sportcontext

Een onderzoekvoorstel naar de pedagogische sportcontext met als doel preventie.

Auteur: Lianne Berden
Studentnummer: 73834
Opleiding: Sportkunde
Begeleiders HZ: Christel van Hooven-Arendse en Anton Engels
Begeleider NBSS: Ronald Pothuizen
Afstudeerbedrijf: NBSS
Datum: 25-06-2021
Plaats: Baarn
Versie: 2

Samenvatting

In de gemeente Bunschoten zijn problemen in de jeugdzorg, specifiek zijn het aantal jeugdhulptrajecten en de kosten van de afgelopen jaren hard gestegen. Om dit probleem aan te pakken is gevraagd om een preventieve aanpak. Dit kan bewerkstelligd worden door positief bij te dragen aan de ontwikkeling van het kind. Een sportdocent kan dit doen door in de gymlessen in het basisonderwijs de componenten van de pedagogische sportcontext te verwerken. Daarom is de onderzoekvraag: *In welke mate passen de sportdocenten van NBSS de componenten van een pedagogische sportcontext toe in de sportlessen?*

Om de pedagogische sportcontext kwantitatief te meten zijn de beschermende factoren, de componenten van de pedagogische sportcontext en het model van Van Gelder gebruikt. Er is een checklist voor leskaarten gemaakt, het vakwerkplan geanalyseerd en een online vragenlijst gemaakt. In deze checklist en vragenlijst zijn vragen gesteld over de componenten voor een pedagogische sportcontext; kennis, randvoorwaarden, werkzame elementen en monitoring. Hieronder zijn de resultaten per component opgesomd:

- Kennis: De respondenten geven aan soms informatie op te zoeken over verschillende onderwerpen. Dit gebeurt het meest via internet en collega's. De werkervaring van de respondenten is gemiddeld 2,73 jaar. De respondenten vinden zichzelf vaardig in hun vak. Qua attitude denken de meeste respondenten dat de sportdocent het verschil kan maken, of sport op meerdere vlakken kan bijdragen aan de ontwikkeling van het kind.
- Randvoorwaarden: De beginsituatie van een les is door te weinig respondenten beschreven in de leskaart, terwijl ze in de vragenlijst aangeven dat wel te doen. Motorische doelen zijn wel beschreven en deze staan ook in het vakwerkplan evenals de lesopbouw. De organisatie mist in 50% van de leskaarten. Met sociale veiligheid wordt geen rekening gehouden maar met fysieke veiligheid wel. De bewegingsvormen en didactische werkvormen zijn afgestemd op de doelen, maar het is niet te beoordelen of het afgestemd is op de beginsituatie. Op de vragen over communicatie wordt goed gescoord.
- Werkzame elementen: De respondenten maken gebruik van succesmomenten en competitie-elementen in de les en letten daarbij op de ego-oriëntatie van een kind. Samenwerking wordt in het vakwerkplan behandeld. Zo levert het opbouwen en opruimen met de kinderen tijdwinst op in de les en is het makkelijk voor de docent. In de leskaarten is samenwerking aanwezig en de respondenten zeggen het veel te gebruiken.
- Monitoring: Het monitoren van de docent is niet opgenomen in het NBSS-leskaartformat of het vakwerkplan. Twee derde van de respondenten geeft aan wel zijn handelen te monitoren. De monitoring en beoordeling van het kind wordt aan de hand van een beoordelingsformat gedaan waarbij ieder beweegthema een afzonderlijk cijfer krijgt en de sociale leerlijnen met één cijfer wordt beoordeeld. Tot slot geven de respondenten aan gesprekken te voeren met collega's over de ontwikkeling van het kind.

Met deze gegevens is geconcludeerd dat de werkzame elementen het beste worden toegepast. Kennis en monitoring is voldoende maar kan worden verbeterd. De randvoorwaarden voldoen op motorisch niveau maar om beter te onderzoeken of sportdocenten bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling met de invulling van de les, moet een observatieonderzoek plaats vinden aangezien de sportdocenten in de voorbereiding niet voldoen aan de randvoorwaarden op sociaal-assertief niveau.

Naast een observatieonderzoek wordt ook aanbevolen om onderzoek te doen naar de beleving van de kinderen van de sportdocent. De jaarplanning voor de motorische leerlijnen mag net zo uitgewerkt worden voor de sociale leerlijnen. Dit moet ook worden doorgevoerd in de beoordeling van kinderen. Tot slot wordt geadviseerd om het leskaartformat aan te passen op het gebied van sociaal-assertieve doelen en monitoring van de sportdocent zelf.

Inhoudsopgave

Samenvatting 2
1. Aanleiding 6
1.1 Achtergrond 6
Kennisgebied: jeugdzorgproblematiek 6
Thematiek: sociaal emotionele ontwikkeling en sport, preventie en sport 6
1.2 Probleemanalyse 8
2. Probleemstelling en doel 10
2.1 Probleemstelling 10
2.2 Doel 10
3. Theoretisch kader 12
3.1 Pedagogische sportcontext 12
3.1.1 Kennis sportdocent 13
3.1.2 Randvoorwaarden 14
Invulling van de training 14
Fysieke omgeving 14
Communicatie 15
3.1.3 Werkzame elementen 17
Succesmomenten creëren 17
Gebruik van competitie 17
Samenwerking bevorderen 17
3.1.4 Monitoring en communicatie 17
3.3 Samenvatting 18
4. Onderzoeksmethode 19
4.1 Onderzoek ontwerp 19
4.2 Onderzoekspopulatie 19
4.3 Operationalisatie 20
4.4 Onderzoeksinstrumenten 20
4.5 Dataverzameling 20
4.6 Dataverwerking en -analyse 21
4.7 Betrouwbaarheid en validiteit 22
4.8 Ethische overwegingen 22
5. Resultaten 23
5.1 Respondenten 23

5.2 Kennis 23
5.2.1 Sportdocenten 23
5.2.2 Informatie vergaren 25
5.2.3 Cronbach's alpha van kennis 26
5.3 Randvoorwaarden 27
5.3.1 Beginsituatie 27
5.3.2 Doelen 28
5.3.3 Lesopbouw 29
5.3.4 Organisatie en fysieke omgeving 30
5.3.5 Bewegingsvormen en didactische werkvormen 30
5.3.6 Communicatie 31
5.3.7 Cronbach's alpha van de randvoorwaarden 31
5.4 Werkzame elementen 32
5.4.1 Succesmomenten 32
5.4.2 Competitie-elementen 32
5.4.3 Samenwerking 32
5.4.4 Cronbach's alpha van werkzame elementen 33
5.5 Monitoring 34
5.5.1 Monitoring van de sportdocent 34
5.5.2 Beoordeling van het kind 34
5.5.3 Cronbach's alpha van monitoring 34
6. Discussie 35
6.1 Discussie 35
6.2 Het effect van de literatuur op de resultaten 35
6.3 Onderzoeksproces 36
7. Conclusie 38
7.1 Conclusie 38
7.2 Aanbevelingen 39
Literatuurlijst 40
Bijlagen 43
Bijlage 1: Stage organisatie NBSS 43
Bijlage 2: Infografic afstemming pedagogische sportcontext 44
Bijlage 3: Beschrijving beschermende factoren 45
Bijlage 4: Leskaart format 46

Bijlage 5: Beoordelingsformulier 47
Bijlage 6: Operationalisering 48
Bijlage 7: Checklist 52
Bijlage 8: Enquête 53
Bijlage 9: E-mail 57
Bijlage 10: Samenvatting vakwerkplan 58
Bijlage 11: Dataset checklist 59
Bijlage 12: Overige tabellen en analyses 61
Bijlage 13: Leskaart format HAN 64

1. Aanleiding

1.1 Achtergrond

In deze paragraaf wordt het kennisgebied en thematiek behandeld, waarin dit onderzoek plaats vindt. Het laat zien in welke situatie het onderzoek plaats vindt.

Kennisgebied: jeugdzorgproblematiek

In 2015 is in Nederland de Jeugdwet veranderd. De jeugdzorg werd van het rijk overgeheveld naar de gemeenten. De jeugdzorg bestaat uit drie onderdelen; jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulp is hulp bij psychische problemen, verstandelijke beperking en opvoedproblemen. Jeugdbescherming wordt ingeschakeld op het moment dat kinderen veiligheidsrisico's op lopen, of de ontwikkeling van het kind wordt bedreigd. Jeugdreclassering voert begeleiding en controle uit als een kind van 12 jaar of ouder een strafbaar feit pleegt (NJi, z.d.).

Een aantal doelen van de huidige Jeugdwet zijn; gebruik maken het sociale netwerk van de jongeren, eerder op maat (jeugd)hulp bieden voor kwetsbare kinderen en minder regeldruk bij het werk van jeugdprofessionals (Ministerie van VWS, 2020). De verandering van de Jeugdwet heeft echter geleid tot een aantal problemen: meer hulpbehoevende kinderen (Yperen, Van de Maat, & Prakken, 2019), personeelstekort in de zorg, stijgende werkdruk, hoge administratiekosten (Kerling, 2019), slechtere kwaliteit van de zorg en lange wachtlijsten (Juffermans, 2020; Yperen, Van de Maat, & Prakken, 2019).

In het inspectierapport waar de problemen zijn uiteengezet, worden ook aanbevelingen gedaan. Er wordt gepleit voor versterking in de preventie en meer preventieve maatregelen op lokaalniveau (Yperen et al., 2019). In de thema's wordt hier dieper op ingegaan. Uit onderzoeken blijkt preventie waarbij sport wordt ingezet voor de ontwikkeling van het sociale domein van een kind, een positieve bijdrage kan leveren. Een voorbeeld is dat een sportinterventie een buffer kan vormen tegen sociale angst (Ince, Yperen, & Loermans, 2018; Dimech & Seiler, 2011).

Thematiek: sociaal emotionele ontwikkeling en sport, preventie en sport

Sport kan, op preventieve wijze, bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en daardoor de druk op de jeugdzorg verminderen.

Sociaal-emotionele ontwikkeling en sport

In dit onderzoek wordt gekeken naar sport als middel om positief bij te dragen aan het welzijn van basisschoolkinderen. Een mogelijk gevolg is preventief het aantal jongeren in de jeugdhulp te verminderen. Een positieve bijdrage leveren aan het welzijn, door middel van een sport- en beweegaanbod, waarbij gericht wordt op de sociaal-emotionele ontwikkeling, kan ervoor zorgen dat het kind op latere leeftijd minder of geen problemen ondervindt, waarbij jeugdhulp aan te pas moeten komen (Ince, Yperen, & Loermans, 2018; Yperen et al., 2019).

De positieve bijdrage wordt bekeken vanuit de 10 beschermende factoren (zie het tekst vak op de volgende pagina, voor een beschrijving zie bijlage 3) met een koppeling naar sport. De beschermende factoren dragen bij aan de positieve ontwikkeling van kinderen en bieden tegenwicht aan risico's waaraan kinderen worden blootgesteld (Ince, Yperen, & Loermans, 2018; Yperen et al., 2019). Onderzoek geeft aan dat de zuivere 'effectieve' invloed van sport- en beweeggedrag vrijwel niet

eenduidig is vast te stellen omdat de sociaal-emotionele ontwikkeling is ingebed in de levensloop van mensen en plaatsvindt in een complexe en dynamische sociale context (Breedveld, Elling, Hoekman, Schaars, 2016). Een reviewstudie laat zien dat sport verschillende positieve maatschappelijke effecten kan hebben. De effecten zijn onder andere sociale binding (beschermende factor 1), integratie (beschermende factoren 1 en 2), constructieve vrijetijdsbesteding (beschermende factor 6) en positief zelfbeeld (beschermende factor 10) (Yperen e.a, 2019). Of die maatschappelijke effecten door sportieve activiteiten worden bereikt is echter afhankelijk van factoren die de sportcontext beïnvloeden (Boonstra, Hermes, 2011). De factoren die een rol spelen bij de sportcontext komen overeen met beschermende factor 5 (zie tekst vak). Voorbeelden zijn de trainer, het sportaanbod en de sociale omgeving van het kind.

De 10 beschermende factoren:

1. sociale binding
2. kansen voor betrokkenheid
3. prosociale normen (omgang met regels)
4. erkenning en waardering voor positief gedrag
5. steun van belangrijke volwassenen en voorzieningen in de omgeving
6. constructieve tijdsbesteding
7. competenties (sociaal, emotioneel en gedragsmatig)
8. cognitieve vaardigheden
9. schoolmotivatie
10. positieve identiteit

(Voor een beschrijving per factor zie bijlage 3)
(Ince, Yperen, & Loermans, 2018)

Sport is in het verleden ook ingezet om een positieve bijdragen te leveren aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. In de periode 2007-2010 hebben 1200 jongeren met een zorgindicatie deelgenomen aan één van de vier sportzorgtrajecten van het project ‘Meedoen alle Jeugd door Sport’. Deze projecten zijn effectief bevonden, mede doordat de projecten veel beschermende factoren hebben ingebed. De deelnemers zijn kinderen die in een jeugdzorgtraject zitten. De kinderen gebruiken sport als middel om te werken aan hun gedragsdoelen (beschermende factoren 3 en 7). Doordat sport kinderen aanspreekt, fungeert het als positieve basis, waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen. Dit kan alleen als er rekening wordt gehouden met de succesbepalende factoren (Buysse & Duijvestijn, 2014). Deze factoren sluiten wederom aan op beschermende factor 5 (zie tekst vak). Vooral de rol van de trainer is essentieel en doorslaggevend. De trainer moet bereid en enthousiast zijn om werken aan een pedagogisch klimaat (Buysse & Duijvestijn, 2014; Zeilstra, 2014). Daarnaast zijn ook andere beschermende factoren zichtbaar omdat sport als middel wordt gebruikt, zoals in de vorige paragraaf is aangegeven.

In 2016 is er onderzoek gedaan naar het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling door middel van sport bij kinderen met autisme. Vanuit een literatuuronderzoek en interviews zijn de randvoorwaarden en werkzame elementen opgesteld voor de afstemming van een pedagogische sportcontext. Deze randvoorwaarden en werkzame elementen sluiten aan op de beschermende factoren. Deze koppeling is verder uitgewerkt in het theoretisch kader. De infografic (zie bijlage 1) die uit het onderzoek van Lallush (2016) is voortgekomen, is specifiek gericht op sport en sluit aan op de onderzoekspopulatie, de sportdocenten. Dit model is verder besproken in het theoretisch kader en er is een koppeling gemaakt met het model van Van Gelder (Eurlings & Geenen, 2015).

Preventie en sport

Goede preventie voorkomt dat kinderen hulp nodig hebben. Het versterkende effect wat toegevoegd moeten worden om de waarde van preventie te vergroten is de samenhangende aanpak. De ‘formule’ luidt:

"Klein effect x groot bereik x lage kosten x samenhangende aanpak = voldoende maatschappelijk profijt" (Yperen, e.a., 2019, p. 21)

Sport past in deze formule, alle kinderen van 4-12 jaar hebben bewegingsonderwijs (groot bereik), de inzet van sport neemt niet veel kosten met zich mee (lage kosten) en scholen en sportvereniging zijn er dikwijls bij betrokken (samenhangende aanpak). De kracht van georganiseerde sport is dat het een substantieel effect heeft op het gedrag van kinderen. Sport bevordert fair play, sociaal en moreel gedrag bij jonge sporters, waarbij de docent/trainer de grootste invloed heeft (Duijvestijn, 2014; Zeilstra, 2014).

1.2 Probleemanalyse

NBSS heeft in het jaarplan 2020 het volgende doel opgenomen: "*In 2020 wordt er een programma ontwikkeld die de jeugdzorg laat verbinden met sport en daarmee het aantal kinderen dat zorg nodig heeft te verminderen"* (NBSS, 2019). Het doel sluit aan bij de actuele jeugdzorgproblematiek in Nederland en Bunschoten. Om het doel te bereiken is kennis nodig. In een verkennend onderzoek is de gehele omgeving rondom jeugdzorg in Nederland in kaart gebracht. Daarbij is gekeken naar de kansen en bedreigingen op organisatieniveau. Uit dat verkennend onderzoek bleek dat de problemen in de jeugdhulp groot zijn, in Nederland en in Bunschoten (Wilhaus, 2020). Bunschoten is een van de gemeentes waarbij NBSS het sportbeleid uitvoert en ondersteunt. Op het moment is de keuze gemaakt om het probleem aan te pakken via preventie door middel van sport, zoals aangegeven staat in het inspectierapport van Yperen et al. (2019). Het doel van preventie is om minder kinderen in een jeugdhulptraject te krijgen.

Dat betekent dat de preventieve maatregelen een positieve bijdrage moet leveren aan de opvoeding van een kind. Zoals in de achtergrond vermeld staat, dragen de 10 beschermende factoren bij aan de ontwikkeling van kinderen (Ince en Daamen, 2014). De vertaalslag van de 10 beschermende factoren naar een sportles op de basisschool is de pedagogische sportcontext. Het begrip 'pedagogische sportcontext' wordt in dit onderzoek als volgt gedefinieerd; het opvoeden of stimuleren van de ontwikkeling van een kind wanneer het kind sport of beweegt (Lallush, 2019). Daarmee zijn de beschermende factoren omgezet in meetbare indicatoren. De belangrijkste beschermende factor is 5 steun van belangrijke volwassenen en voorzieningen in de omgeving. Daar valt namelijk de sportdocent onder. De sportdocent is cruciaal als het gaat om de ontwikkeling die een kind maakt tijdens het sporten (Buysse & Duijvestijn, 2014; Zeilstra, 2014). De infografic is dan ook gericht op de sportdocent en het creëren van een pedagogisch klimaat (Lalush, 2019).

Het kennishiaat wat in dit onderzoek behandeld wordt is de huidige pedagogische sportcontext in de gymlessen van de sportdocenten van NBSS. Op het moment is er geen inzicht in de mate waarin de sportdocenten een pedagogisch klimaat creëren, waarin gewerkt wordt aan de beschermende factoren. De sportcontext is de omgeving waarin sport zijn betekenis krijgt. Een optimale pedagogische sportcontext bestaat uit kennis van een sportdocenten, randvoorwaarden (invulling van de les, de fysieke omgeving en de communicatie), werkzame elementen (succesmomenten creëren, gebruik van competitie en samenwerking bevorderen) en monitoring. (Lallush, 2016). Deze componenten worden gekoppeld aan de beschermende factorenen en het didactisch model van Van Gelder. Tussen de beschermende factoren en de pedagogische sportcontext zit veel overlapping. Door middel van het didactisch model sluit de manier van meten aan op de doelgroep (sportdocent). In het theoretisch kader wordt dieper ingegaan op de verbanden tussen de beschermende factoren,

pedagogische sportcontext en het didactisch model van Van Gelder. Met deze kennis kan worden vastgesteld of de gymlessen die gegeven worden door de sportdocenten, kinderen (4-12 jaar) op sociaal-emotioneel gebied stimuleren en dus een positieve bijdrage leveren aan kinderen. Daarmee draagt het mogelijk op langere termijn, preventief bij aan de jeugdzorgproblematiek. Daarnaast creëert het een onderscheidend vermogen ten op zichten van andere sportorganisaties.

Het kennishiaat kwam aan het licht toen de gemeente Bunschoten aangaf problemen te hebben met het groeiend aantal kinderen in de jeugdzorg en de kosten daarvan (zie tabel 1). De gemeente vroeg zich af of sport een rol in kan spelen in de jeugdzorgproblematiek. Het doel van de gemeente waar dit onderzoek aan bijdraagt is het reduceren van de kosten in de jeugdhulp.

Tabel 1: De begroting, realisatie en het aantal jongeren in jeugdzorg in de gemeente Bunschoten in 2017 en 2018 (CBS, 2019).

Jaren	Begroting	Realisatie	Jongeren in de jeugdzorg
2017	€ 2646.000	€ 3259.000	1015
2018	€ 2200.000	€ 3965.000	1380

NBSS biedt gemeenten, waaronder Bunschoten, ondersteuning in de uitvoering van het sportbeleid. NBSS staat garant voor kwaliteit van de sportlessen op motorisch gebied. Omdat sport een bredere rol kan spelen is het interessant om te onderzoeken of de lessen die de sportdocenten aanbieden, ook op andere vlakken de ontwikkeling van een kind kunnen bevorderen. De sportdocenten die in het basisonderwijs actief zijn, staan in dit onderzoek centraal. Zij hebben de meeste invloed op de ontwikkeling van een kind in een gymles (Duijvestijn, 2014; Zeilstra, 2014; Lallush, 2016).

2. Probleemstelling en doel

2.1 Probleemstelling

In het onderzoek staat de volgende vraag centraal:

In welke mate passen de sportdocenten van NBSS de componenten van een pedagogische sportcontext toe in de sportlessen?

Met deze vraag is gekeken in hoeverre de sportlessen een bijdrage leveren aan het welzijn van het kind. Deze vraag wordt ondersteund door de onderstaande deelvragen.

1. *In welke maten voldoet de kennis bij sportdocenten op basis van informatie verzamelen over de doelgroep, werkervaring, attitude, vaardigheid en zelfreflectie?*
2. *In welke mate voldoen de voorbereiding van de lessen aan de randvoorwaarden die worden gesteld aan de pedagogische sportcontext?*
3. *In welke mate maken de docenten gebruik van de werkzame elementen van de pedagogische sportcontext?*
4. *In welke maten monitoren de sportdocenten het kind en zichzelf?*

Deze deelvragen gaan in op ieder aspect van de pedagogische sportcontext. Hierdoor is er inzicht op hoe de sportdocenten scoren op bepaalde componenten. Zo kan een sportdocent bewust bepaalde componenten niet willen gebruiken. Daarnaast zegt het iets over het draagvlak van een eventuele interventie op het gebied van de huidige pedagogische sportcontext en de invloed van de sportdocenten.

2.2 Doel

Het doel van het onderzoek is:

Inzicht krijgen in hoeverre de sportdocenten van NBSS de componenten van een pedagogische sportcontext gebruiken.

Met dit inzicht kan worden bepaald of de sportdocenten een goede pedagogische sportcontext kunnen creëren. Daarmee bepaalt het onderzoek of NBSS intern klaar is om projecten uit te voeren binnen in de jeugdzorg context. Het bovenstaande doel is onderdeel en draagt bij aan een aantal andere doelen van verschillende partijen:

- *Nederlands Jeugdinstituut (NJi): Het verbeteren van het leven van kinderen, jongeren en hun opvoeders (NJi, 2020).*
- *Kenniscentrum sport: ‘‘Het Kenniscentrum Sport wil door kennis de economische en maatschappelijke impact van sport vergroten. Inzet van kennis leidt tot betere interventies, effectievere programma’s en een competenter werkveld (Lallush, 2016, p.4).”*
- *Gemeente Bunschoten: Het reduceren van de kosten van de jeugdzorg door middel van sport.*
- *NBSS: ‘‘In 2020 wordt er een programma ontwikkeld die de jeugdzorg laat verbinden met sport en daarmee het aantal kinderen dat zorg nodig heeft te verminderen (NBSS, 2019).”*

Dit doel draagt bij aan het doel van NBSS. Hiermee is er een nieuwe stap gezet in het dichterbij elkaar brengen van jeugdzorg en sport, en de rol van NBSS hierin. Als gevolg van dit onderzoek wordt er een advies uitgebracht over de huidige situatie bij de sportdocenten in het basisonderwijs. Uit het advies kan een besluit volgen of jeugdzorg bij NBSS pasten hoe dat wel of niet vorm te geven.

De doelstellingen die het doel van het onderzoek ondersteunen zijn:

- *Inzicht krijgen in de kennis bij sportdocenten op basis van informatie verzamelen over de doelgroep, werkervaring, attitude, vaardigheid en zelfreflectie.*
- *Inzicht krijgen in hoe de sportdocenten de randvoorwaarden invullen in de voorbereiding van hun sportles.*
- *Inzicht krijgen in de toepassing van de werkzame elementen door de sportdocenten.*
- *Inzicht krijgen in wat wordt gemonitord bij het kind en de sportdocent.*

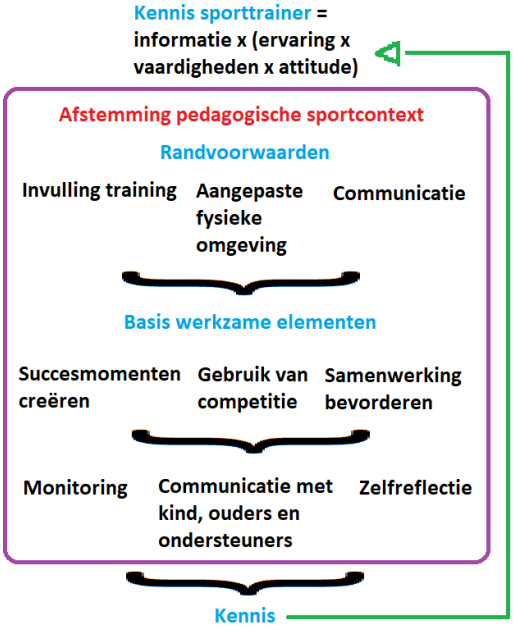
3. Theoretisch kader

In voorgaande hoofdstukken werd gesproken over de 10 beschermende factoren, pedagogische sportcontext en het didactisch model van Van Gelder. In dit hoofdstuk is de verbinding verduidelijkt en zijn de begrippen geoperationaliseerd. Tot slot is een schematische samenvatting toegevoegd van het theoretische kader waarin alle verbanden genoemd zijn.

3.1 Pedagogische sportcontext

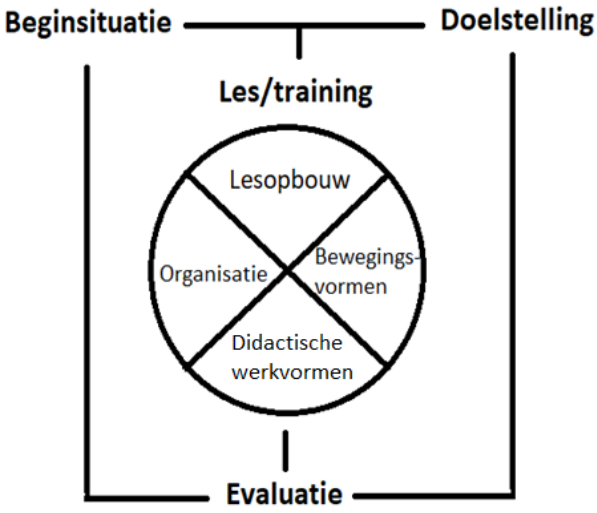
Het begrip 'pedagogische sportcontext' is in dit onderzoek als volgt gedefinieerd; het opvoeden of stimuleren van de ontwikkeling van een kind wanneer het kind sport of beweegt (Lallush, 2019).

Hiernaast is een aangepaste versie van de infografic over de pedagogische sportcontext (zie figuur 1). De volledige infografic is te zien in bijlage 1. Deze infografic is ontworpen naar aanleiding van een onderzoek naar sport als middel voor sociaal-emotionele ontwikkeling bij kinderen met autisme. Deze infografic bevat onderdelen van het didactisch model van Van Gelder (zie figuur 2).

Figuur 1: Een aangepaste versie van de infografic uit bijlage 1. Het geeft alle randvoorwaarden en elementen aan om een juiste pedagogische sportcontext af te stemmen (Lallush, 2016).

Het model van Van Gelder is de basis in het maken van sportlessen (Eurlings & Geenen, 2015). Dit is een veel gebruikt model om sportlessen vorm te geven. Aangezien de sportdocent centraal staat in het onderzoek zijn per randvoorwaarden en werkzame elementen een koppeling naar het didactisch model gemaakt. Dit biedt mogelijkheden in de methode van het onderzoek. De leskaart is in grote maten gelijk aan het didactisch model (zie bijlage 3).

(Eurlings & Geenen, 2015).

Hieronder worden alle componenten van het didactisch model kort uitgelegd:

Beginsituatie: Hierin is de huidige situatie beschreven op drie niveaus namelijk: motorisch, cognitief en sociaal-affectief. Op basis van deze situatieschets worden de doelen en de les/training afgestemd.

Doelstelling: Doelen van de les/training zijn geformuleerd op basis van de eerdergenoemde niveaus.

Les/training: De les/training bevat de onderstaande onderdelen.

Lesopbouw: Dit is de planning van een les of periode van lessen. Het heeft drie functies: het geeft steun, afstemming van lessen of activiteiten en het is een verantwoording van de lessen.

Organisatie: Hierbij gaat het om het organiseren van materialen, tijd, ruimte, de deelnemers en de lesgever. De functie is een veilig, intensief en doelmatig verloop van de les.

Bewegingsvormen: Dit zijn de activiteiten die de deelnemers uitvoeren.

Didactische werkvormen: Dit is de wisselwerking tussen de activiteit van de lesgever (actie) gevolgd door een activiteit (reactie) van de deelnemer.

Evaluatie: Hieronder valt het beoordelen, toetsen, doorlichten, nabespreken, terugblikken en waarderen van de deelnemer en de lesgever.

3.1.1 Kennis sportdocent

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind te kunnen stimuleren heeft een sportdocent kennis nodig. Daarbij geldt de formule van Weggeman (2000): *'kennis = informatie x (ervaring x vaardigheden x attitude)'*. Het vergaren van informatie is nodig om een goede beginsituatie (didactisch model) in te schatten. De informatie bestaat uit vier factoren: de groep, het individu, de lesgever en de randvoorwaarden. De randvoorwaarden die van toepassing zijn in dit onderzoek worden bij 3.1.2 uiteengezet. Bij de groep en het individu wordt de beginsituatie op drie aspecten bekeken: motorisch niveau, cognitief niveau (beschermende factoren 8, en sociaal-affectief niveau (beschermende factoren 1 sociale binding, 3 prosociale normen, 7 competenties (sociaal, emotioneel en gedragsmatig) en 10 positieve identiteit) (Eurlings & Geenen, 2015).

Bij de beginsituatie van de sportdocent is ook gekeken naar de drie aspecten en daarbij komt het didactisch niveau. Bij het sociaal affectieve aspect is de beschermende factoren 4 erkenning en waardering voor positief gedrag meegenomen (Eurlings & Geenen, 2015). Hierbij gaat het om de verhouding straffen en belonen en het aanmoedigen van de deelnemers. Wat niet gekoppeld kan worden aan het didactisch model maar wel verband houdt met kennis, is het bewust zijn van de cruciale rol die de sportdocent speelt in een pedagogisch klimaat (beschermende factoren 5 steun van belangrijke volwassenen en voorzieningen). Dit beïnvloedt de attitude van de sportdocent naar de groep (Duijvestijn, 2014; Zeilstra, 2014).

Daarbij is het belangrijk dat bij het individu dat afwijkend gedrag vertoont of ontwikkelingsproblemen heeft, ook informatie wordt vergaard. In de toekomst zal de diversiteit aan kinderen toenemen, omdat meer kinderen met een hulpvraag aan het regulieren onderwijs zullen gaan deelnemen (Brouwer et al., 2011). De informatie kan een sportdocent vergaren via relevante websites, artikelen, boeken, verslagen, opleiding en/of een cursus. Een andere manier van vergaren van informatie is het monitoren (didactisch model: evaluatie) van trainingen. Daarbij is gekeken naar de handeling van de sportdocent (actie) en de gebeurtenissen bij de les (effect). Zo kan de sportdocent verbanden leggen tussen het handelen en welke effecten het heeft op de groep. Het verkrijgen, verwerken en betekenisgeving van de informatie door de sportdocent hangt af van:

- De ervaringen uit zijn werk, privé-situatie of vrijetijdsbesteding.
- De benodigde vaardigheden die deels zijn aangeboren en/of zijn aangeleerd.
- De attitude die gevormd wordt door affiniteit met de doelgroep. De overtuiging dat sport een bredere betekenis kan hebben en vertrouwen dat de trainer daar het verschil in kan maken.

Met de verkregen informatie door de drie bovenstaande punten kan de sportdocent weer meer ervaring opdoen, vaardigheden trainen en een attitude vormen die affiniteit uitdrukt. Dit leidt weer

tot meer informatie. Zo blijft een dynamische cyclus in beweging en wordt steeds meer kennis vergaard. Met deze kennis kan een sportdocent de pedagogische sportcontext afstemmen aan de hand van de randvoorwaarden en de werkzame elementen (Lallush, 2019).

3.1.2 Randvoorwaarden

In de volgende paragrafen is de koppeling tussen de randvoorwaarden van een pedagogische sportcontext, het didactisch model en beschermende factoren uiteengezet. Randvoorwaarden zijn eisen waaraan moet worden voldaan om een specifiek proces te laten plaatsvinden. De randvoorwaarden van een didactisch goed gestructureerde les zijn volgens het didactisch model de lesopbouw, organisatie, bewegingsvormen en didactische werkvorm (Eurlings & Geenen, 2015). Het didactisch proces gaat hand in hand met pedagogische proces in een sportcontext

Invulling van de training

Voor een goede invulling van de les is afstemming nodig met de beginsituatie en doelen. Met de invulling van de les wordt de lesopbouw, organisatie, bewegingsvormen en didactische vormen (didactisch model) bedoeld. Bij de beschrijving de bewegingsvormen kan er rekening worden gehouden met de beschermende factoren 1 sociale binding, 2 kansen voor betrokkenheid, 3 prosociale normen, 7 competenties, 8 cognitieve vaardigheden en 10 positieve identiteit.

Een voorbeeld waarbij rekening kan worden gehouden met de beschermende factoren 1, 2 en 7, zijn activiteiten waar je niet af kan gaan en alleen door samenwerking kan winnen. Het gebruik van gedragsregels naast de spelregels om pesten of buitensluiting tegen te gaan is ook een mogelijkheid. Elke activiteit met regels geeft het kind de mogelijkheid om, om te gaan met regels (beschermende factor 3) in een andere context. Of een kind beter leert omgaan met regels, is afhankelijk van de sportdocent (Duijvestijn, 2014; Zeilstra, 2014). Bij de paragraaf communicatie gaat het over de sportdocent zijn cruciale rol in deze momenten. Het stimuleren van beschermende factor 8 kan door middel van de keuze van de activiteiten. Dat zijn activiteiten die uitdagen en bepaalde mate van complexiteit in zich hebben en prikkelen tot nadenken.

Uit een review van een groot aantal studies naar de relatie tussen bewegen en een positieve identiteit (beschermende factor 10) van kinderen en jongeren (3 tot 20 jaar) komt naar voren dat er aanwijzingen zijn voor het bestaan van een positieve relatie tussen fysieke activiteit en het zelfbeeld. Daarbij zijn ook studies die duiden op een negatief effect van sport en bewegen op het zelfbeeld en het gevoel van zelfwaarde. Dit kan een basis vormen voor een aversie tegenover fysieke activiteit die ook op latere leeftijd standhoudt (Ekeland et al., 2005).

Voor specifiekere invulling van de les zoals het gebruik van teamsport of individuele sport is geen bewijs dat het een meer bijdraagt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling dan het ander (De Jong, Bosman & Bakker, 2003, p. 238).

Fysieke omgeving

Een veilige beweegomgeving is noodzakelijk voor het gaan bewegen en het plezier in het bewegen. Naast dat de materialen veilig gebruikt moeten kunnen worden, moet de beweegsituaties (sociaal) veilig worden georganiseerd (didactisch model). Een voorbeeld is het gebruik van lijnen om een beweegsituatie af te kaderen. De manier hoe een beweegsituatie is georganiseerd is terug te vinden in een leskaart.

De fysieke omgeving aanpassen voor de sociale veiligheid heeft mede betrekking op beschermende factoren 2 kansen voor betrokkenheid en 7 competenties. Een voorbeeld is op het gebied van prestatiedruk. Bij een sportdag kan bewust gekozen worden om ouders op een afstand te zetten van waar de kinderen sporten. Of bij het beoordelen van kinderen op ring zwaaien. De groep kan worden gesplitst waarbij een deel gaat ring zwaaien en de andere groep gaat voetballen. In deze situaties kunnen kinderen minder prestatiedruk ervaren en beter presteren.

Ook valt de manier van uitleggen onder deze randvoorwaarden. Hoe lager het cognitieve niveau van een kind is, hoe belangrijker plaatjes en voorbeelden zijn voor een kind om de beweegsituatie te begrijpen. Daarbij is het ook belangrijk een prikkelarme omgeving te creëren voor het uitlegmoment, voor kinderen die snel zijn afgeleid (Lallush, 2019).

Communicatie

In het onderzoek van Lallush (2019) wordt er gesproken over communicatie. Het begrip is in het onderzoek niet gedefinieerd. In dit onderzoek is communicatie gedefinieerd als een proces van onderlinge uitwisseling van informatie zoals gedachten, gevoelens en strevingen (Delfos, 2006; Van Doorn, Lammers, 1959). Dit is belicht vanuit éénzijdig perspectief (Van Doorn, Lammers, 1959). Echter wordt in het onderzoek van Lallush (2019) interactie onderzocht. Interactie is een reeks van activiteiten van meerdere personen. Dit begrip omvat de verbale- en non-verbale communicatie stromen vanuit een tweezijdig perspectief (Van Doorn, Lammers, 1959). Hierbij wordt het reageren op elkaars communicatie meegenomen. In deze onderzoekscontext is dat de interactie tussen kind en sportdocent.

Het doel van de interactie tussen sportdocent en kind is elkaar begrijpen. Het doel voor het kind in communicatie is zijn/haar behoeftes duidelijk maken. Het doel van de sportdocent in de communicatie is dat het kind iets leert en goed gedrag vertoont. De interactie tussen sportdocent en kind is beschreven bij de didactische werkvormen (didactisch model). Voor de communicatie van sportdocent naar het kind is structuur en duidelijkheid belangrijk in de informatieverwerking (Lallush, 2019; Delfos, 2006). Bij het instrueren van kinderen kan de sportdocent gebruik maken van geheugensteuntjes zoals praatje, plaatje, daadje (verbale uitleg, uitleg met een afbeelding, uitleg en door het voor te doen) en de vijf w's (wie doet wat, waar, wanneer en wat daarna). Hiermee is een sportdocent gestructureerd, kort en bondig in de instructies naar een kind (Eurlings & Geenen, 2015). Daarbij wordt positief communiceren benadrukt, dit is een voorwaarde voor een succesvolle interactie (Lallush, 2019; Delfos, 2006; Hilhorst, Schipper-van Veldhoven, Jacobs, Theeboom, Steenbergen, 2014)

Uit onderzoek komen zes succesfactoren in interactie tussen kind en sportdocent naar voren. In het onderzoek is gekeken naar bepaald gedrag van de trainer en welke betekenis het kind geeft bij het gedrag. Daarbij wordt er gefocust op ontwikkelingsgericht trainen. De volgende gedragingen zijn belangrijk bij een trainer om bepaalde mechanismen te laten werken:

- Complimenteren (beschermende factoren 4, 5, 10)
- Aanmoedigen (beschermende factoren 4, 5, 10)
- Aanwijzen
- Fouten benoemen (beschermende factor 3)
- Corrigeren op gedrag (beschermende factoren 3, 7)
- Uitleggen

- Vragenstellen (beschermende factor 8)
- Geen reactie geven; hier mee wordt bedoeld dat als een kind een fout maakt en hij weet dat hij fout zit, de trainer geen reactie geeft.

Door middel van deze uitingen komen er zes mechanismen opgang wat leidt tot ontwikkelingsmogelijkheden bij het kind. Deze mechanismen/succesfactoren worden in tabel 2 in relatie met gewenst gedrag van de trainer weergegeven (Hilhorst e.a., 2014). Hieronder zijn de zes factoren genoemd en toegelicht:

1. Focus op plezier, beleven en leren: Plezier zorgt ervoor dat kinderen blijven sporten en iets leren. Aan de andere kant zorgt nieuwe dingen leren voor meer plezier.
2. Leren via competentiebeleving, zelfvertrouwen en inzet (beschermende factoren 7, 8, 10): Complimenteren vergroot het zelfvertrouwen, motivatie en inzet van jeugdsporters en draagt daardoor bij aan het aanleren van sportieve vaardigheden.
3. Aanleren van sportieve vaardigheden: Door opdrachten en aanwijzingen uit te voeren en door te ervaren wat goed gaat en wat niet, verbeteren kinderen hun sportieve vaardigheden. Het benoemen van fouten lijkt zinvol, maar (te veel) kan bij kinderen leiden tot afwijzing en minder leerrendement.
4. Inzet en structuur als voorwaarden voor ontwikkeling (beschermende factor 7): De inzet van kinderen wordt gestimuleerd door aanmoedigingen, correcties en uitleg van de oefening door de sportdocent. Daarnaast moet de sportdocent ook de activiteiten en het gedrag van de kinderen structureren. Structuur en inzet zijn voorwaarden voor plezier en leren.
5. Toenemende mate van regie bij de kinderen zelf (beschermende factoren 7, 8): Het kind stelt eigen doelen die hij in de les probeert te bereiken, reflecteert daarop en past doelen aan (cyclisch proces). Een sportdocent begeleidt dit proces door vragen te stellen, het waarom van organisatie uit te leggen, keuzemogelijkheden te bieden, te bevestigen via complimenten en feedback uit te stellen.
6. Sociaal groepsklimaat voor optimale ontwikkeling van alle kinderen (beschermende factoren 1, 2): Een goede sfeer en onderlinge betrokkenheid tussen sportdocent en kinderen en kinderen onderling is belangrijk. De trainer moet de aandacht goed verdelen over alle sporters in de groep, zodat alle kinderen zich positief kunnen ontwikkelen (Hillhorst e.a., 2014).

In de onderstaande tabel is de relatie met de zes succesfactoren en het wenselijke gedrag van de trainer samengevat.

Tabel 2: Een samenvatting van de zes succesfactoren in relatie met het wenselijk gedrag bij kinderen (Hillhorst e.a., 2014).

Wenselijk gedrag	1. Plezier en leren	2. Competentie, zelfvertrouwen en inzet	3. Aanleren vaardigheden	4. Inzet en structuur	5. Regie bij jeugdsporter	6. Sociaal groepsklimaat
Complimenten	●	●	●			●
Aanmoedigingen				●		●
Aanwijzingen	●		●			
Fouten benoemen			●			
Corrigeren op gedrag				●		●
Uitleggen			●	●		
Vragen stellen					●	●
Geen reactie					●	

3.1.3 Werkzame elementen

De werkzame elementen zijn handvaten voor sportdocenten om de sportles vorm te geven binnen de randvoorwaarden.

Succesmomenten creëren

Het sportaanbod in de les moet een sportieve succeservaring en plezier voor de kinderen met zich meebrengen. De combinatie van sport, succeservaring en plezier kan leiden tot sociale en psychologische voordelen. De sociale voordelen zijn vriendschappen sluiten, een deel van de groep voelen, leren omgaan met regels, autoriteit en feedback en een positieve sociaal-emotionele ontwikkeling. De psychologische voordelen van de combinatie van sport, succeservaring en plezier zijn meer zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en zelfreflectie. Het gevolg is dat een positieve identiteitsbeleving teweeggebracht kan worden, wat ervoor zorgt dat de kinderen minder vooroordelen hebben en dat ze sneller vertrouwen krijgen in andere personen (Brockmans, 2016).

Gebruik van competitie

In een rapport van Stegeman (2007) is het competitie-element vanuit verschillende perspectieve bekeken. Zo heeft matig intensieve fysieke activiteit de meeste kans op een verbeterd gevoel van welbevinden. Niet-competitief sporten zou positiever uitpakken dan competitief sporten, maar dit is afhankelijk van de 'ego-oriëntatie' per individu; verlies kan leiden tot negatieve gevoelens of een negatief zelfbeeld. Het effect van competitieve sportbeoefening op sociaalgedrag is mede afhankelijk van de vraag in hoeverre winnen in het algemeen en winnen ten koste van anderen wordt benadrukt wordt. De conclusie is dat het gebruik van competitie het in een pedagogische sportcontext het meeste positieve effecten behaald en de negatieve effecten minimaliseert.

Samenwerking bevorderen

Samenwerking is belangrijk voor het groepsgevoel, communicatievaardigheden en sociale vaardigheden te stimuleren (Lallush, 2016). De sportdocent speelt hierin een grote rol. In de lesvoorbereiding kan de sportdocent bepalen welke werkvormen er gebruikt gaan worden. De band tussen de kinderen onderling als tussen de sportdocent en de kinderen. Dit kan naast gebruik te maken van teamsporten, ook door de kinderen elkaar te laten helpen in beweegsituaties. Een voorbeeld is de arm vast houden bij het over de bokspringen.

3.1.4 Monitoring en communicatie

Monitoring van het kind en jezelf als sportdocent en de communicatie met kind, ouders en ondersteuners hangen samen met de kennis van de docent. Door de sportlessen te evalueren en te monitoren met de kinderen en door de sporttrainer zelf kan de sportles en sportdocent zich door ontwikkelen.

Met de kennis van de sportdocent kan er worden in geschat hoeveel aandacht er nodig is voor de afstemming van de sportcontext. Lallush (2016) zegt het volgende: "Hoe meer aandacht er nodig is voor de afstemming van de pedagogische sportcontext, hoe meer er gradueel van impliciet naar expliciet wordt gewerkt aan de sociaal-emotionele vaardigheden van het kind. Dit is te zien in de SportZorg-piramide (zie figuur 3). Wanneer de trainer alleen sport op zich als doel heeft en in mindere mate de focus legt op de zorg, dan wordt er impliciet gewerkt aan ontwikkeling via de sport. Als de trainer naast sport ook als doel heeft de sociaal-emotionele ontwikkeling te stimuleren en

meer de focus legt op de zorg, dan wordt er steeds meer expliciet gewerkt aan ontwikkeling (Lallush, 2016).”

3.3 Samenvatting

Hier onder is een tabel weergegeven waarbij de verbanden tussen de beschermende factoren, pedagogische sportcontext en het didactisch model in een oogopslag zichtbaar zijn. In tabel 3 staan op de Y-as de beschermende factoren en op de X-as de pedagogische sportcontext. In de vakjes waar een X staat is er wel een verband met de beschermende factoren en de pedagogische sportcontext maar niet met het didactisch model. De vakjes met een nummer hebben een verband met alle drie de onderwerpen. De nummers corresponderen met de legenda onder aan tabel 3. Bij beschermende factor 6 (Constructieve vrijetijdsbesteding) is niet ingevuld omdat sport op zichzelf een vorm van constructieve vrijetijdsbesteding is (Ince & Daamen, 2014).

Tabel 3: Een samenvatting van de verbanden tussen de pedagogische sportcontext, het didactisch model en de beschermende factoren.

	Beschermende factoren		**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Pedagogische sportcontext	Kennis sportdocent		A		A	A	X	-	A	A	-	A
	Succesfactoren	Invulling van de training	E	E	E			-	E	E	-	E
		Fysieke omgeving		D				-	D		-	
		Communicatie	F	F	F	F	F	-	F	F	-	F
	Werkzame elementen	Succesmomenten creëren	F	E	E	F	E, F	-	E, F		-	E, F
		Gebruik van competitie	E	E	E, F	E, F		-	E, F	E	-	E, F
		Samenwerking bevorderen	E	D, E, F	D, E, F	F	D, E	-	D, E, F		-	D, E, F
	Monitoring		G	G	G	G	G	-	G		-	G

A. Beginsituatie
B. Doelstelling
C. Lesopbouw
D. Organisatie
E. Bewegingsvormen
F. Didactische werkvormen
G. Evaluatie

4. Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk is de methodieken van het onderzoek beschreven. Allereerst is verantwoord waarom gekozen is voor een kwantitatieve onderzoeksopzet met twee methodieken. Vervolgens zijn de onderzoekspopulatie en operationalisering van de begrippen uiteengezet. Daarna zijn de onderzoeksinstrumenten beschreven en de manier van de dataverweking en -analyse. Tot slot zijn de betrouwbaarheid, validiteit en ethische verantwoording beschreven.

4.1 Onderzoek ontwerp

Het onderzoek is kwantitatief en heeft een beschrijvend karakter (Verhoeven, 2014). Dit komt doordat de doelgroep, de sportdocenten in het basisonderwijs, over een groot deel van Nederland is verspreid. Daarbij is het de meest geschikte methode met betrekking tot de Corona pandemie. Op twee manieren is onderzocht in welke maten de sportdocenten van NBSS de componenten van de pedagogische sportcontext toepassen in de voorbereidingen op de sportles.

De eerste methode is een documentenanalyse door middel van een checklist. In het theoretisch kader is het verband aangetoond (zie tabel 3) dat veel componenten in een leskaart zichtbaar zijn. Hierdoor kan een leskaart worden beoordeeld aan de hand van een checklist. Zoals ook staat aangegeven in tabel 3 is niet alles te meten via een leskaart. Daarvoor is een surveyonderzoek gebruikt, die in de volgende alinea is toegelicht. Ieder jaar worden alle sportdocenten door NBSS gemaild met het vakwerkplan voor het schooljaar. Hierin staat aangegeven welke beweegthema's, leerlijnen en leerdoelen in het jaar aanbod komen en welke onderwerpen van belang zijn de lessen. In dit vakwerkplan staat een leskaart format die geadviseerd wordt te gebruiken (zie bijlage 4). Daarbij is ook een beoordelingsformulier gegeven, te zien in bijlage 5. Dit vakwerkplan met formulieren worden meegenomen in de documentenanalyse.

De tweede methode is het gebruik maken van een survey, ook wel een enquête of vragenlijst genoemd. In een surveyonderzoek staan de vragen vast, vaak met een beperkt aantal antwoordmogelijkheden. In een vragenlijst worden zo min mogelijk open vragen opgenomen (Verhoeven, 2014). De vragenlijst die in dit onderzoek is gebruikt bevat 1 openvraag, 1 meerkeuze vraag en 32 stellingen, die met de Likertschaal beantwoord zijn. Een deel van de vragen zijn gebaseerd op de aspecten die niet meegenomen kunnen worden in een leskaart en wel van belang zijn. De andere vragen zijn ter controle of de leskaart in combinatie met de checklist een goede afspiegeling zijn van de werkelijkheid.

In het ontwerp van het onderzoek is er rekening gehouden met toepasbaarheid van de onderzoeksmethodieken. Een van de onderdelen van de formule over preventie is de samenhangende aanpak (Yperen, e.a., 2019). Hiermee wordt bedoeld dat verschillende organisaties in een gemeente samenwerken in het behalen van een maatschappelijk doel. Dit heeft effect op het maatschappelijk profijt. Door de methode zo te ontwerpen dat het ook toepasbaar is op trainers en coaches bij sportverenigingen en buitenschoolse opvangen kan de algehele samenhang in een gemeente, dus ook het maatschappelijk profijt, worden vergroot.

4.2 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie zijn de sportdocenten van NBSS die werkzaam zijn in het basisonderwijs. 32 medewerkers werken als sportdocent, deze docenten hebben de academie voor lichamelijke opvoeding (ALO) afgerond. Sommige docenten hebben daarvoor een andere Mbo-opleiding afgerond

en/of hebben werkervaring buiten NBSS. De sportdocenten geven vooral groep 3 tot en met 8 les. Enkele docenten geven les op het speciaal basisonderwijs (SBO). In het SBO wordt niet altijd groepen gemaakt op leeftijd maar op ontwikkeling of op hulpvraag.

In Nederland is niet bekend hoeveel ALO sportdocenten in het basisonderwijs actief zijn. Hierdoor is niet bekend of dit onderzoek representatief is voor heel Nederland. Alle sportdocenten van NBSS zijn gevraagd deel te nemen aan het onderzoek. Hiermee is de steekproef de maximale grootte wat representativiteit ten goede komt (Jones & Robinson, 2015).

In totaal hebben 16 sportdocenten 0 tot 3 leskaarten opgestuurd. 15 van de 16 respondenten hebben de vragenlijst ingevuld. 50% van de sportdocenten heeft niet gereageerd. Er kan sprake zijn van selectieve non-respons al is in 4.5 Dataverzameling te zien dat geen contact krijgen met de respondent, weigering van de respondent of de respondent is niet in staat om deel te nemen, redenen zijn van de non-respons.

4.3 Operationalisatie

Alle begrippen in de hoofdvraag en deelvragen zijn uiteengezet in het theoretisch kader. In deze paragraaf zijn de begrippen in dimensies en in indicatoren/vragen uiteengezet. Dit is gedaan via een operationaliseringstabel (zie bijlage 6). ‘Afstemming pedagogisch sportcontext’ is het concept. Alle begrippen aan de rechterzijde zijn de indicatoren. Alle begrippen tussen het concept en de indicatoren zijn de dimensies en sub-dimensies.

4.4 Onderzoeksinstrumenten

De onderzoeksinstrumenten zijn ontstaan vanuit het theoretisch kader en de operationaliseringstabel (bijlage 6). Via de meetinstrumenten is de data verworven.

Het eerste meetinstrument is de checklist voor de leskaart. Het doel van de checklist is het meten of de indicatoren in de leskaart aanwezig zijn. De antwoordmogelijkheden van de checklist zijn ‘voldoet wel’ en ‘voldoet niet’ en indien mogelijk de frequentie. De checklist is te zien in bijlage 7.

Het tweede instrument is een online vragenlijst. De vragenlijst is deels een aanvulling op hetgeen wat niet is beschreven in de leskaart maar wel van belang is bij een pedagogische sportcontext. De vragenlijst staat in bijlage 8. De meeste antwoordmogelijkheden van de vragenlijst zijn gegeven door middel van een 5-punts schaal of de Likertschaal (Verhoeven, 2014; Jones & Robinson, 2015; Huinink & Stortelner, 2005).

4.5 Dataverzameling

De manieren van dataverzameling waren het analyseren van twee leskaarten met de checklist per sportdocent en het afnemen van een online vragenlijst. De eerste stap was een mail sturen met daarin uitleg over de aard van het onderzoek en verdere toelichting. Daarbij werd gevraagd of de sportdocenten willen deelnemen aan het onderzoek. De sportdocent die meededen stuurden twee leskaarten op. Zodra dat gedaan was kreeg deze sportdocent een e-mail met daarin een respondentnummer en de vragenlijst. Het invullen van de vragenlijst was de tweede stap. Het respondentnummer moest ook worden ingevuld in de vragenlijst, hiermee kon de data van de checklist en de enquête gekoppeld worden en blijft de respondent anoniem.

Na het sturen van de eerste e-mail hadden 2 van 32 personen gereageerd. Vervolgens waren de volgende stappen ondernomen om genoeg data te verzamelen;

- E-mail ter herinnering
- E-mail van de manager van de algehele uitvoering
- Persoonlijke benadering van de sportcoördinator van Bunschoten-Spakenburg en onderzoeker (+ 1 respondent)
- Vermelding onderzoek in de nieuwsbrief
- E-mail van de manager van de algehele uitvoering (+ 11 respondenten)
- Bellen van overige sportdocenten die niet hebben gereageerd (+ 5 respondenten)

Tijdens het telefoneren met de sportdocenten zijn de redenen genoteerd van de non-response na de eerste mail. Van vijf sportdocenten is er toestemming om de redenatie van non-response op te nemen in het onderzoek. Deze redenen zijn verder toegelicht in de discussie.

4.6 Dataverwerking en -analyse

De data is opgeslagen en verwerkt in Excel en SPSS. Door het gebruik van de Likertschaal in de vragenlijst heeft de verzamelde data een quasi-interval meetniveau. Dit betekent dat de op zichzelf staande vragen geanalyseerd zijn als ordinale data, een voorbeeld is de enige vraag die over attitude gaat wil vergelijken met één vraag over het gevoel van vaardigheid. Een groep vragen met een hoge homogeniteit verandert van meetniveau. Van ordinaal verandert het naar interval, dat betekent dat bij die groep vragen andere analyses gebruikt worden. Of een groep vragen voldoet aan deze maten van homogeniteit is bepaald door de Cronbach's alpha van minimaal 0,7 (Jones & Robinson, 2015). Zodra de dataset compleet is, wordt opvallende verbanden aangetoond via Pearson's correlatie, meervoudige regressieanalyse, ANOVA en/of een t-toets (Jones & Robinson, 2015).

Hieronder is per deelvraag beschreven, hoe de data verwerkt en geanalyseerd is.

1. *In welke maten voldoet de kennis bij sportdocenten op basis van informatie verzamelen over de doelgroep, werkervaring, attitude, vaardigheid en zelfreflectie?*
   Deze deelvraag is beantwoord in de vragenlijst. Hierin hebben de sportdocenten vragen ingevuld over informatie vergaren, ervaring (werk en opleiding), monitoren van hun eigen handelen en de vaardigheid als sportdocent. Vervolgens is een Pearson analyse toegepast op werkervaring, attitude en vaardigheid. Hiermee is aan te tonen of er een correlatie bestaat tussen deze aspecten van kennis. Naast de vragenlijst is gekeken naar de informatie die medewerkers krijgen als ze beginnen bij NBSS. Alleen informatie die nuttig is, is beschreven.

2. *In welke mate voldoen de voorbereiding van de lessen aan de randvoorwaarden die worden gesteld aan de pedagogische sportcontext?*
   Deze deelvraag is beantwoord door middel van de checklist en de vragenlijst. De vragenlijst heeft een controlerende functie. De controle of de data overeenkomen, wordt gedaan via een kruistabel in SPSS. Dit is mogelijk omdat de essentie van de vragen en de indicatoren van de checklist identiek zijn.

3. *In welke mate maken de docenten gebruik van de werkzame elementen van de pedagogische sportcontext?*
   Deze deelvraag is hetzelfde geanalyseerd als deelvraag 2.

4. *In welke maten monitoren de sportdocenten het kind en zichzelf?*

Deze deelvraag is beantwoord aan de hand van het vakwerkplan, checklist en de vragenlijst. Hierin heeft de vragenlijst een verdiepende rol. Uit het vakwerkplan is gekeken naar de instructies over het beoordelen van de kinderen, de lessen en de sportdocenten.

4.7 Betrouwbaarheid en validiteit

Betrouwbaarheid is de mate waarin een onderzoek vrij is van toevallige fouten (Verhoeven, 2014). De betrouwbaarheid in dit onderzoek is vergroot door te kiezen voor twee verschillende methodieken, een documentenanalyse en een vragenlijst (Verhoeven, 2014). Een documentenanalyse in deze context is betrouwbaar omdat de onderzoekspopulatie niet weet wat de beoordelingscriteria zijn. Hierdoor zijn de ware voorbereiding op een sportles beoordeeld. Daarbij is de betrouwbaarheid verhoogd door gebruik te maken van standaardisatie van een Likertschaal. Tot slot is de Cronbach's alpha toegepast. Hiermee is de homogeniteit van delen van de vragenlijst berekend. De Cronbach's alpha is toegepast als maat voor de interne consistentie van de vragen in een test. Het is de bekendste methode voor de schatting van de betrouwbaarheid van de testscore (Huinink & Stortelner, 2005). De Cronbach's alpha zegt niks over validiteit.

Validiteit hangt samen met de geldigheid en de zuiverheid van onderzoeksresultaten. De vraag is of wordt gemeten wat gemeten moet worden en is er sprake van systematische fouten (Verhoeven, 2014). De verschillende soorten van validiteit zijn begripsvaliditeit en populatievaliditeit. Bij begripsvaliditeit, ook wel construct validiteit genoemd, is het belangrijk dat gegevens met elkaar overeenkomen. Een voorbeeld is dat een sportdocent niet kan reflecteren op zijn handelen als de sportdocent zijn handelen niet monitort. Bij populatie validiteit gaat het om de generaliseerbaarheid van de gegevens. Hoe meer respondenten, hoe groter de generaliseerbaarheid is. In dit onderzoek is de wijze van verspreiding via de e-mail. Door de enquête via e-mail te verspreiden is er een grotere kans dat er minder response komt. Dit is tegengegaan door herinneringen te sturen via e-mail, sportdocenten persoonlijk aan te spreken en alle respondenten die niet gereageerd hebben te bellen.

4.8 Ethische overwegingen

De sportdocenten hebben vrijwillig deelgenomen aan het onderzoek. Hierbij is de stilzwijgende goedkeuring als aanpak gekozen. De respondenten werden geïnformeerd over de aard van het onderzoek en wat van hen verwacht werd, alvorens de gegevens verzameld werden. Hiermee is voorkomen dat belangrijke details ontbreken en sportdocenten op het verkeerde been werden gezet (Jones & Robinson, 2015).

In de wet Algemene Vordering Gegevensbescherming (AVG) zijn randvoorwaarden opgenomen met betrekking tot verwerking van persoonsgegevens (VWS, 2018). In dit onderzoek is rekening gehouden met deze wet. Door het gebruik van namen in combinatie met de beoordelingen van de leskaarten, zijn maatregelen genomen om de gevoelige informatie te beschermen. Op het moment dat een sportdocent de vragenlijst en de twee leskaarten heeft opgestuurd, zijn de gegevens met elkaar gekoppeld. De namen zijn veranderd in respondentnummers en verwijderd. Ook herleidbare informatie zoals de namen van de scholen zijn verwijderd. De e-mail waarmee de leskaart is gestuurd, is ook verwijderd. Alle data is verwerkt en opgeslagen op één laptop en is niet gedeeld met derden zonder toestemming van de respondenten. Ruwe data is niet tussentijds gedeeld met anderen binnen NBSS vanwege de gevoelige informatie.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten uitgelicht en geanalyseerd. De structuur van dit hoofdstuk is opgebouwd uit respondenten, kennis, randvoorwaarden, werkzame elementen en monitoring.

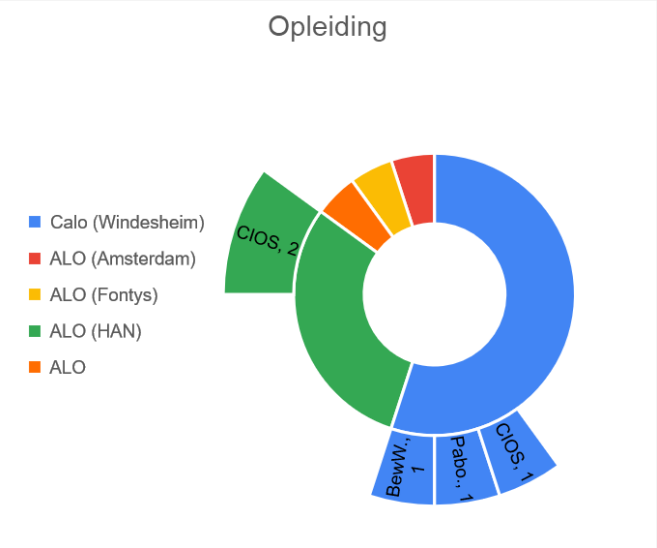
5.1 Respondenten

In totaal hebben 16 personen leskaarten opgestuurd en hebben 15 personen de vragenlijst ingevuld. In de checklist hebben 2 respondenten 0 punten gescoord. Dat zijn R8 en R10. Zij hebben geen leskaarten ingeleverd. De respondenten gaven aan de sportles te bedenken in hun hoofd aan de hand van het vakwerkplan. Deze respondenten zijn wel in alle analyses meegenomen en behoren niet tot de missing values.

5.2 Kennis

5.2.1 Sportdocenten

In deze paragraaf gaat het over de opleiding, werkervaring en vaardigheid. Deze zijn bevraagd in de vragenlijst. Zoals in de methode staat beschreven, heeft iedere sportdocent minimaal een Hbo-diploma ALO (figuur 4). 3 respondenten geven aan ook de CIOS-niveau 4 te hebben afgerond. 1 respondenten is na de CALO Bewegingswetenschappen gaan studeren aan de Rijks Universiteit Groningen (RUG). 1 respondent is na de ALO de Pabo gaan volgen.

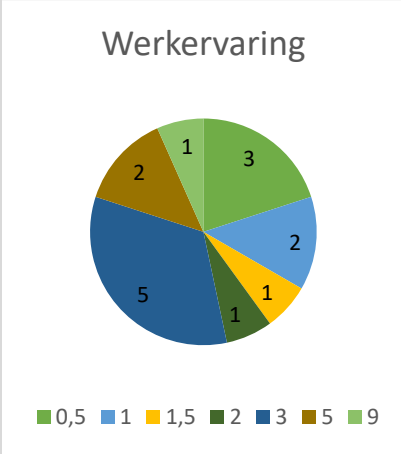

Figuur 4: De genoten opleidingen onder de respondenten.

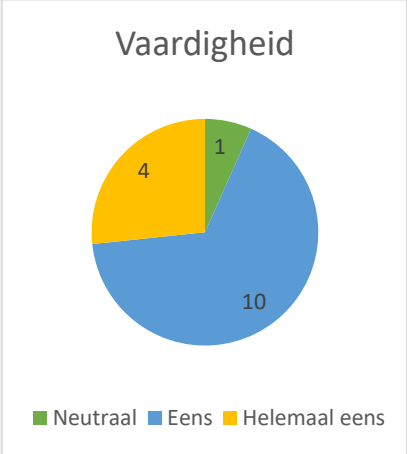
De respondenten hebben ook antwoord gegeven op de vraag welke groepen de sportdocenten lesgeven. 11 van de 15 respondenten geeft aan groep 1 tot en met 8 les te geven waarvan 2 docenten ook groep 1 tot met 8 in het SBO lesgeven. 3 docenten geven groep 3-8 les en 1 respondent geeft aan dat zij geen vaste school heeft en alleen invalwerk doet.

Het aantal jaar werkervaring verschilt onder de respondenten van 0,5 jaar tot 9 jaar (figuur 5). Het gemiddelde van alle respondenten is 2,73 jaar aan werkervaring. 14 van de 15 respondenten vinden zichzelf vaardig als sportdocent (figuur 6). De respondent die ‘neutraal’ heeft geantwoord bij vaardigheid heeft 0,5 jaar werkervaring en heeft de Calo afgerond.

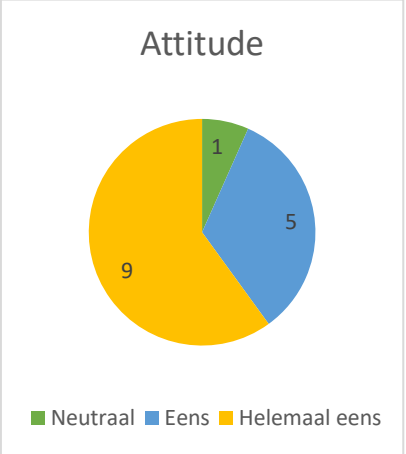
Het overgrote deel van de respondenten hebben positieve attitude tegenover of de sportdocent het verschil maakt bij de ontwikkeling op verschillende vlakken. 9 respondenten hebben 'helemaal eens' geantwoord bij deze stelling. R8 heeft 'neutraal' geantwoord en bij de vraag de volgende opmerking geplaatst: *"Mijn hoofddoel binnen het bewegingsonderwijs is het beter leren bewegen. Ik wil gym zo min mogelijk als middel zien/gebruiken om andere doelen te behalen. Tenzij dit niet anders kan."* R8 geeft hierin aan dat een sportdocent het verschil kan maken maar dat hij zich er niet op focust.

Figuur 5: Het aantal jaar werkervaring binnen en buiten NBSS als sportdocent.

Figuur 6: Het aantal sportdocenten dat zichzelf vaardig vindt.

Figuur 7: Het aantal sportdocenten dat denkt dat zij het verschil maken of sport op meerdere vlakken kan bijdragen aan ontwikkeling.

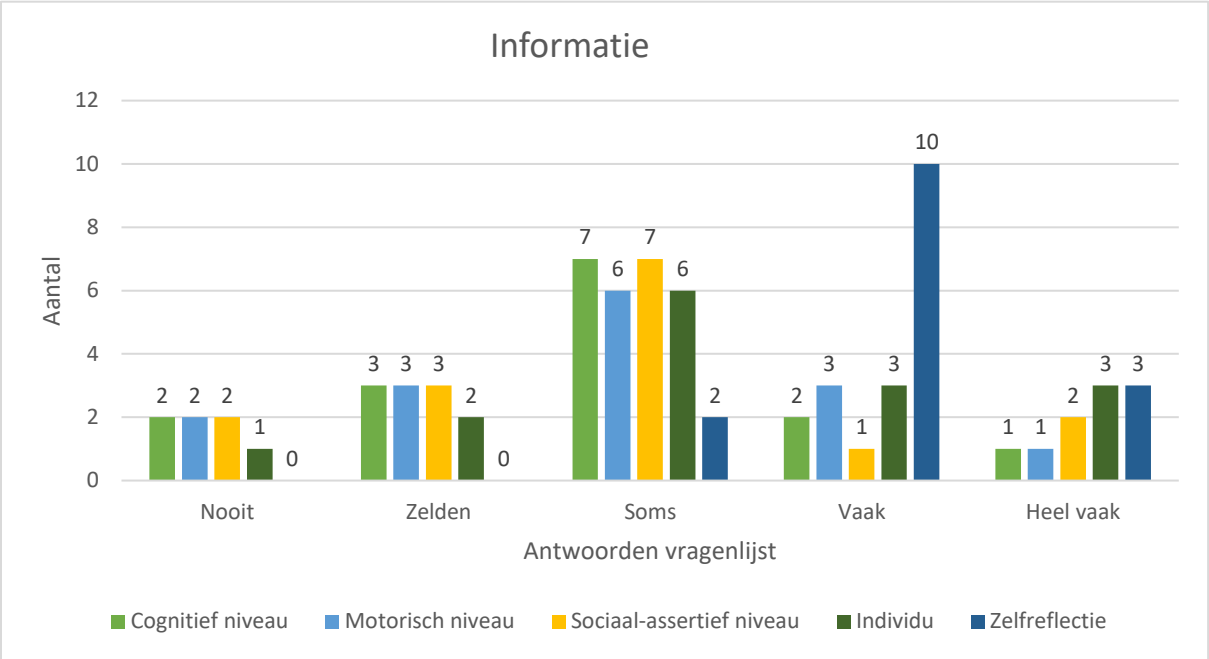
Uit Pearson correlatieanalyses is uitgekomen dat werkervaring, vaardigheid en attitude niet met elkaar correleren (tabel 4). Het getal van de Pearson correlatie geeft de sterkte van de correlatie aan. Bij een score van 1 is de data identiek aan elkaar. De drempelwaarde om voor een significante correlatie is <0,01. Geen van de variabelen voldoen aan de drempelwaarde. Zie bijlage 12 voor de bijbehorende tabel.

Variabelen	**Pearson correlatie**	**Sig. (2-tailed)**
Werkervaring en vaardigheid	,037	,797
Werkervaring en attitude	,202	,470
Vaardigheid en attitude	,478	,072

Tabel 4: Pearson correlatieanalyses met de variabelen werkervaring, vaardigheid en attitude Het getal van de Pearson correlatie geeft de sterkte van de correlatie aan. De drempelwaarde om voor een significante correlatie is <0,01.

5.2.2 Informatie vergaren

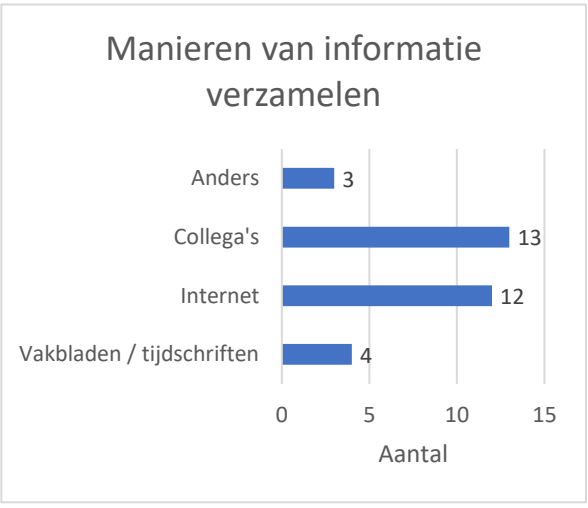
De sportdocenten hebben in de vragenlijst vragen beantwoord over informatie verzamelen van het cognitief niveau, motorisch niveau, sociaal-assertief niveau van de groep en van het individu. Daarbij is ook gevraagd of de sportdocenten informatie vergaren door middel van zelfreflectie. In figuur 8 zijn deze vragen in weergegeven. Opvallend is dat R2 nooit informatie opzoekt maar wel heel vaak gebruik maakt van zelfreflectie. R6 zoekt ook nooit informatie op behalve van het individu, daarop is 'zelden' geantwoord. Bij zelfreflectie heeft R2 ook 'heel vaak' ingevuld.

Figuur 8: In het figuur zijn de antwoorden weergegeven op de vragen over informatie vergaren over verschillende onderwerpen.

In figuur 9 is weergegeven op welke manieren informatie wordt verzameld door de respondenten. 3 respondenten geven aan dat zij ook andere kanalen gebruiken namelijk leerlingvolgsysteem (2x) en literatuur vanuit de opleiding.

R11 heeft collega's en leerlingvolgsysteem geantwoord. Daarbij is de volgende opmerking geplaatst: *"Ik zoek meestal na vertoond gedrag naar mogelijkheden om het op te lossen. Daarbij vraag ik vooraf altijd aan de groepsleerkracht voor bijzonderheden van de klassen."*

Figuur 9: De manieren van informatie verzamelen door de respondenten.

5.2.3 Cronbach's alpha van kennis

De Cronbach's alpha geeft aan hoe homogeen de vragen uit de vragenlijst zijn. De drempelwaarde is > 0,7. De vragen die gebruikt zijn, zijn de vragen over kennis. Vraag K10 is niet opgenomen omdat het een nominaal meetniveau heeft. Ervaring is niet opgenomen omdat het een interval meetniveau heeft.

De Cronbach's alpha van kennis is ,718. Dat betekent dat deze groep vragen voldoet aan de mate van homogeniteit. Deze data kan verder op interval niveau worden geanalyseerd. Om de Cronbach's alpha te beïnvloeden kan gekozen worden om een vraag weg te halen. In tabel 6 is de Cronbach's alpha te zien als een item wordt verwijderd. Deze waardes liggen < 0,7 behalve bij K11 en K13.

Item	Cronbach's alpha if item deleted
K6. Cognitief niveau	,600
K7. Motorisch niveau	,630
K8. Sociaal-assertief niveau	,588
K9. Individueel niveau	,598
K11. Zelfreflectie	,796
K12. Vaardigheid	,691
K13. Attitude	,761

Tabel 6: De Cronbach's alpha van kennis als een item verwijderd wordt. De drempelwaarde is > 0,7.

Reliability Statistics

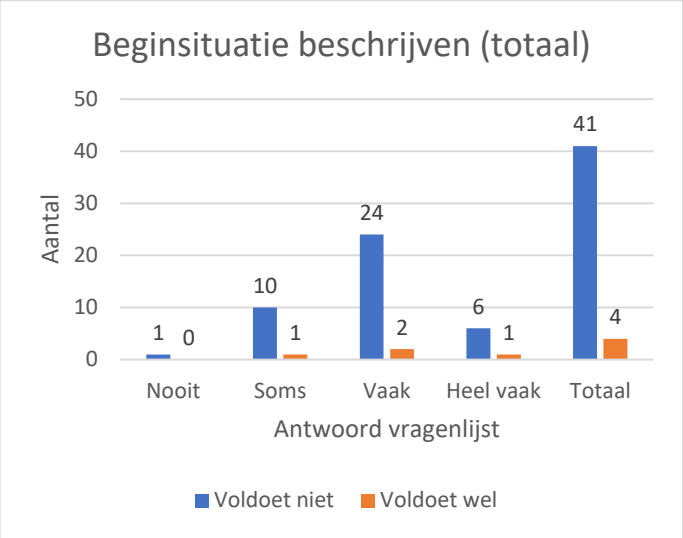
Cronbach's Alpha	N of items
,718	7

Tabel 5: De Cronbach's alpha van kennis met uitzondering van vraag K10. De drempelwaarde is > 0,7.

5.3 Randvoorwaarden

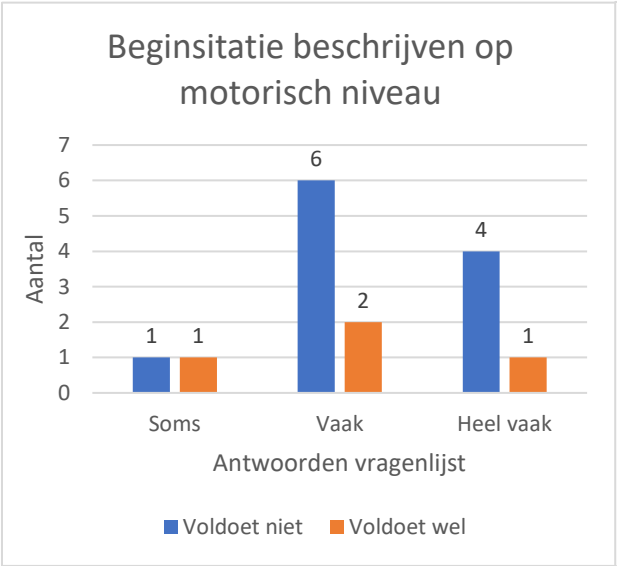
5.3.1 Beginsituatie

Voor de analyse van de beginsituatie zijn drie kruistabellen (bijlage 12) gemaakt van de vragen uit de vragenlijst over het inschatten van de beginsituatie op basis van motorisch/cognitief/sociaal-assertief niveau in vergelijking met de resultaten van de checklist over het beschrijven van de motorische/ cognitieve/sociaal-assertieve beginsituatie. De drie losse vragen zijn in figuur 10 gebundeld. Vandaar dat het totaal uit 45 antwoorden bestaat.

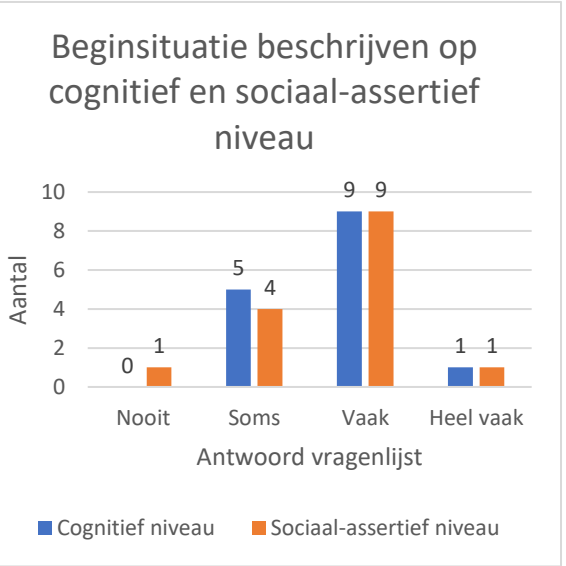

Figuur 10: De vragen uit de vragenlijst over het inschatten van de beginsituatie op basis van motorisch/cognitief/sociaal-assertief niveau in vergelijking met de resultaten van de checklist over het beschrijven van de motorische/cognitieve/sociaal-assertieve beginsituatie. Hierbij is op de x-as de antwoord mogelijkheden van de vragenlijst weergegeven en geven de kolommen weer of de respondent wel of niet voldoet aan het criterium van de checklist.

In figuur 10 is af te lezen dat 'vaak' tot 'heel vaak' één van de drie niveaus van de beginsituatie beschrijven maar uit de antwoorden van de vragenlijst voldoet 90,9% niet aan de voorwaarden van het beschrijven van een beginsituatie. De 4 respondenten die het wel doen, beschrijven het alleen op motorisch niveau (figuur 11). Op sociaal-assertief en cognitief niveau (figuur 12) voldoet geen van de respondenten aan de voorwaarden die in de checklist gesteld zijn. In de antwoorden op de vragenlijst zeggen 9 respondenten dat 'vaak' te doen en 1 respondent zegt het 'heel vaak' te doen. Het zijn verschillende respondenten die op de vraag over cognitief en sociaal-assertief niveau 'heel vaak' hebben ingevuld. Van de 9 hebben 5 personen op beide vragen 'vaak' ingevuld.

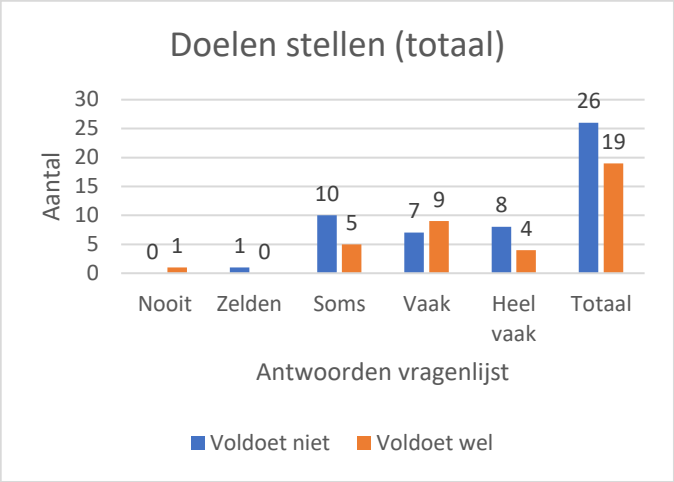
Figuur 11: De vragen uit de vragenlijst '*Ik schat de beginsituatie in op basis van motorisch niveau.*' vergeleken is met de vragen in de checklist '*motorische beginsituatie is beschreven*'. Hierbij is op de x-as de antwoord mogelijkheden van de vragenlijst weergegeven en geven de kolommen weer of de respondent wel of niet voldoet aan het criterium van de checklist.

Figuur 12: De antwoorden op de vraag uit de vragenlijst of de respondenten een beginsituatie op cognitief en sociaal-assertief beschrijven.

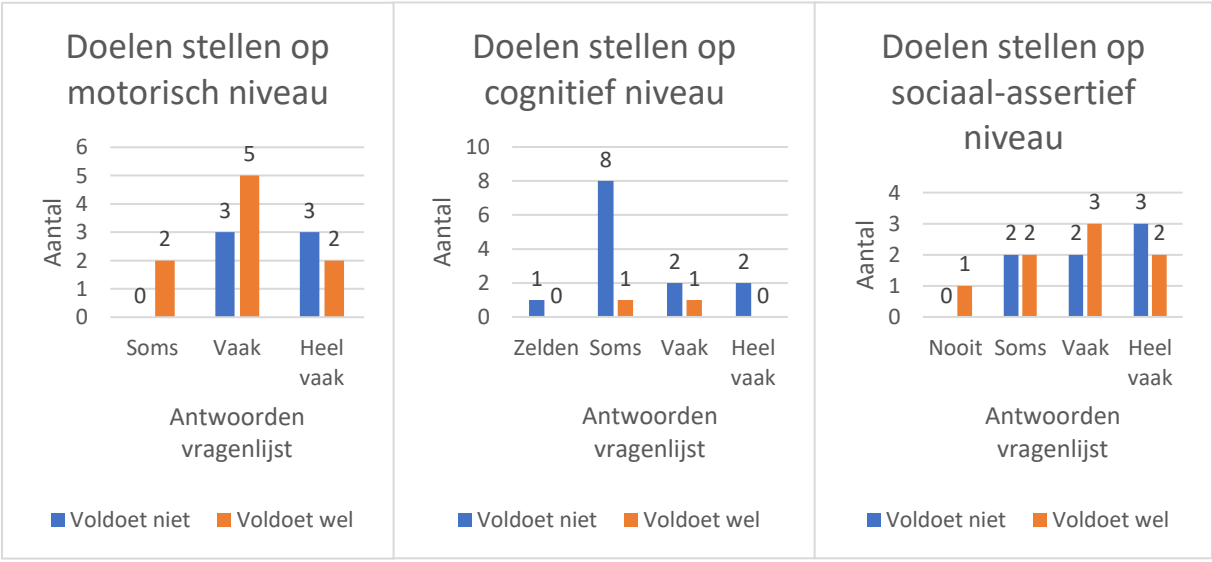
5.3.2 Doelen

Voor de analyse van de doelen zijn drie kruistabellen (bijlage 12) gemaakt van de vragen uit de vragenlijst over het inschatten van de beginsituatie op basis van motorisch/cognitief/sociaal-assertief niveau in vergelijking met de resultaten van de checklist over het beschrijven van de motorische/cognitieve/sociaal-assertieve doelen. De drie losse vragen zijn in figuur 13 gebundeld. Vandaar dat het totaal uit 45 antwoorden bestaat.

Figuur 13: De vragen uit de vragenlijst '*Ik stel doen op gericht op motorisch/cognitief/sociaal-assertief niveau.*' is vergeleken met de vragen in de checklist '*motorisch/ cognitief/sociaal-assertief doel is beschreven*'. Hierbij is op de x-as de antwoord mogelijkheden van de vragenlijst weergegeven en geven de kolommen weer of de respondent wel of niet voldoet aan het criterium van de checklist.

Op motorisch niveau (figuur 14) is te zien dat meer respondenten wel voldoen aan het de voorwaarde dan niet. Het is opvallend dat 3 van de 5 bij de antwoordmogelijkheid 'heel vaak' niet voldoet aan de voorwaarde in de checklist. Op cognitief niveau (figuur 15) hebben 2 respondenten doelen beschreven. Deze doelen gaan over het begrijpen van regels of het spel. 8 van de 15 respondenten geven aan dat ze dit soms doen. Doelen op sociaal-assertief niveau (figuur 16) werden in sommige gevallen niet specifiek benoemd als doel maar werd alsnog goedgekeurd zoals R5 het heeft geformuleerd: *"Als ze zijn geweest moeten ze wachten op de bank tot ze weer aan de beurt zijn."* Wachten op de beurt en geduld hebben behoord tot het sociaal-assertief niveau. In figuur 16 valt op dat het aantal respondenten dat wel en niet voldoet dichtbij elkaar liggen.

Figuur 14: De vragen uit de vragenlijst '*Ik stel doen op gericht op motorisch niveau.*' is vergeleken met de vragen in de checklist '*motorisch doel is beschreven*'. Hierbij is op de x-as de antwoord mogelijkheden van de vragenlijst weergegeven en geven de kolommen weer of de respondent wel of niet voldoet aan het criterium van de checklist.

Figuur 15: De vragen uit de vragenlijst '*Ik stel doen op gericht op cognitief niveau.*' is vergeleken met de vragen in de checklist '*cognitief doel is beschreven*'. Hierbij is op de x-as de antwoord mogelijkheden van de vragenlijst weergegeven en geven de kolommen weer of de respondent wel of niet voldoet aan het criterium van de checklist.

Figuur 16: De vragen uit de vragenlijst '*Ik stel doen op gericht op sociaal-assertief niveau.*' is vergeleken met de vragen in de checklist '*sociaal-assertief doel is beschreven*'. Hierbij is op de x-as de antwoord mogelijkheden van de vragenlijst weergegeven en geven de kolommen weer of de respondent wel of niet voldoet aan het criterium van de checklist.

5.3.3 Lesopbouw

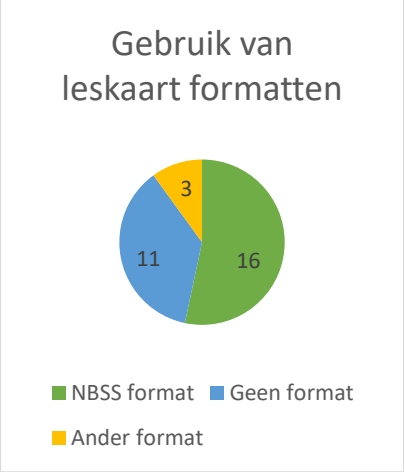
In het theoretisch kader is beschreven dat de lesopbouw een lesopbouw de volgende drie functies heeft: het geeft steun, afstemming van lessen of activiteiten en het is een verantwoording van de lessen. Deze punten zijn beschreven in het vakwerkplan en beoordeeld door middel van de checklist. In bijlage 7 is een samenvatting van het vakwerkplan gegeven.

De steun die de sportdocenten krijgt, is een gedetailleerde uitwerking van de bewegingsthema's. In een schema zijn per bewegingsthema, per leerlijn, per twee groepen motorische leerdoelen beschreven. De sociale leerlijnen zijn op dezelfde manier verwerkt in een tabel.

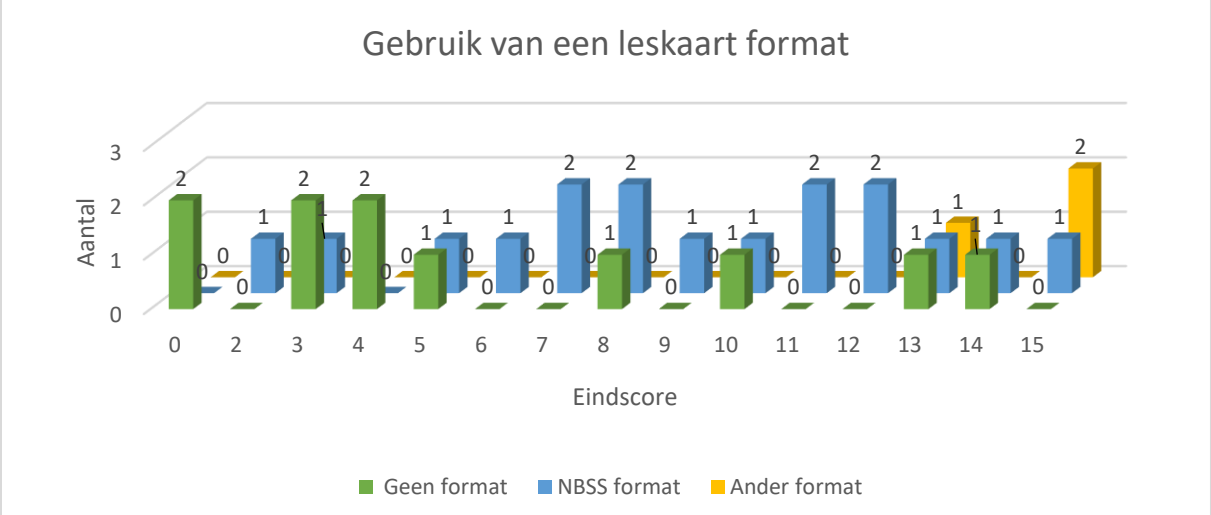
Voor de afstemming is een jaarplan opgesteld waarbij per week, per les en per vak, beweegthema's met de motorische leerlijn is beschreven. Hierin is geen onderscheid gemaakt in groepen. Sociale leerlijnen komen niet terug in de jaarplanning. Na de jaarplanning is het format van de leskaart beschreven (bijlage 4). Het format geeft structuur aan het afstemmen van de activiteiten op de beweegthema's, leerlijnen en veiligheid.

In het vakwerkplan is een verantwoording gegeven aan de hand van de doelen van NBSS en de kerndoelen van het bewegingsonderwijs. In de verantwoording van alle beweegthema's zijn de sociale aspecten van sport belicht en het belang van de sociale ontwikkeling bij kinderen. Ook is de samenhang tussen het motorisch leren en sociale aspecten beschreven.

Vanuit de checklist is gekeken naar het aantal personen dat gebruikt maakt van het NBSS-format of een ander format. In figuur 17 is te zien dat R7 (1x) en R11 (2x) gebruik maken van een ander format. Het format wat R7 gebruikt is van de HAN (bijlage 13). In figuur 18 zijn de eindscores van de leskaart afgezet tegen het gebruik van een format. In de figuur is te zien dat het gebruik van het NBSS-format niet automatisch leidt tot betere scores. Sommige NBSS-formats waren niet volledig ingevuld.

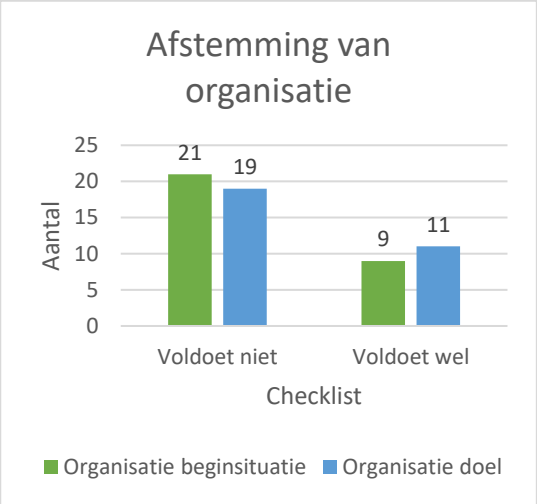
Figuur 17: Het gebruik van leskaart formats door de respondenten. Alle leskaarten zijn in deze grafiek meegenomen.

Figuur 18: Het gebruik van een leskaart format in relatie met de eindscore van de gehele checklist. In deze figuur zijn alle leskaarten opgenomen.

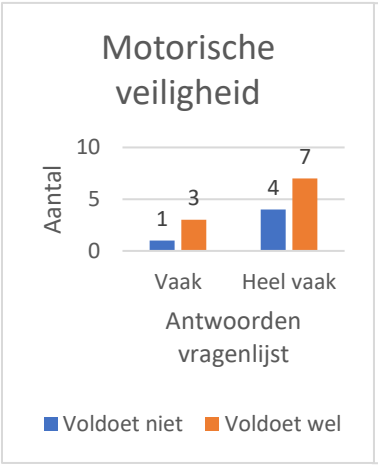
5.3.4 Organisatie en fysieke omgeving

De organisatie van de materialen en groep is gemeten met de checklist en de vragenlijst. Ook is het vakwerkplan hierbij betrokken. De organisatie is voldoende beschouwd in de checklist als een tekening van de zaal aanwezig is in de leskaart, of aandachtspunten zijn benoemd bij de uitleg van het spel, waarbij is gelet op de beginsituatie en de beschreven doelen. Van alle leskaarten voldoet de meerderheid niet aan deze criteria (figuur 19).

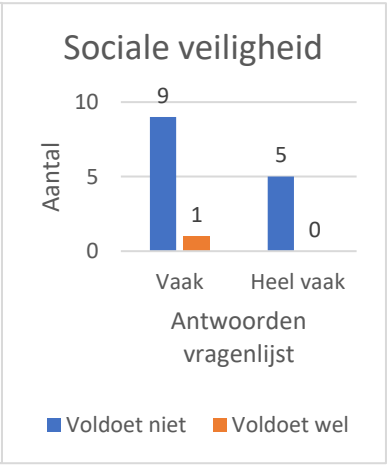

Figuur 19: De afstemming van de organisatie op basis van de beginsituatie en het doel in alle leskaarten.

In het vakwerk plan is veel aandacht besteed aan de veiligheid tijdens een les. Zo is er een formulier voor ongevallen en wordt in de leskaart specifiek gevraagd naar de veiligheid van de activiteit. Dit gaat echter alleen over fysieke veiligheid. Verder wordt geen aandacht besteed aan sociaal-emotionele veiligheid. In figuur 20 is te zien dat de respondenten 'vaak' en 'heel vaak' hebben geantwoord over het creëren van een motorisch veilige omgeving. De leskaart van één derde van de respondenten voldoet niet aan de voorwaarden. Bij het fysiek creëren van sociale veiligheid voldoet 1 respondent aan de het criterium, terwijl alle respondenten aangeven 'vaak' tot 'heel vaak' de groep en materialen te organiseren zodat er een veilige situatie ontstaat.

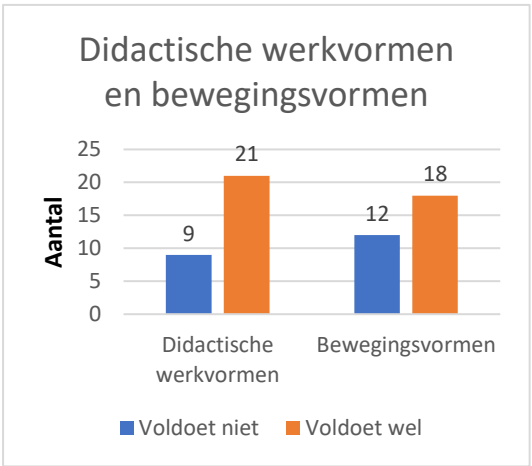
Figuur 20: Het aspect veiligheid op fysiek niveau in de leskaarten vergeleken met de antwoorden uit de vragenlijst.

Figuur 21: Het aspect veiligheid op sociaal niveau in de leskaarten vergeleken met de antwoorden uit de vragenlijst.

5.3.5 Bewegingsvormen en didactische werkvormen

De bewegingsvormen en de didactische werkvormen zijn gemeten aan de hand van de checklist. Deze onderdelen moeten zijn afgestemd op het doel en beginsituatie. Aangezien 4 respondenten de beginsituatie voldoende beschrijven kan van 16 respondenten niet worden vastgesteld of de bewegingsvormen en de didactische werkvormen passen bij de beginsituatie. Dit is niet het geval met het doel (figuur 22). Van de 30 leskaarten voldoen 18 leskaarten aan het goed afstemmen van de bewegingsvormen op het doel. 21 leskaarten voldoen aan het goed afstemmen van de didactische werkvormen op het doel.

Figuur 22: De didactische werkvormen en bewegingsvormen in relatie met het doel.

5.3.6 Communicatie

In figuur 23 zijn alle antwoorden van de vragen over communicatie weergegeven. De antwoorden zijn verworven via de vragenlijst. De spreiding van antwoorden is het grootst op deze vragen. Wat verder opvalt is vraag 1, hier wordt 4 keer 'zelden' ingevuld waarbij R7 de volgende opmerking bij heeft geplaatst: *"Als een kind een fout maakt en het zelf door heeft en het corrigeert/laat merken dan laat ik vaak subtiel weten dat ik het gezien heb en het goed vind dat diegene zich heeft gecorrigeerd. Bijvoorbeeld d.m.v. een knikje en een bepaalde blik of door het aan te geven in de vorm van een complimentje op een goed moment."* R7 heeft de vraag anders geïnterpreteerd dan de bedoeling was van de onderzoeker. Dat betekent dat de andere respondenten misschien ook de vraag anders hebben geïnterpreteerd zoals R7.

Figuur 23: De vragen over communicatie zijn uitgewerkt in een stapelgrafiek waarbij zichtbaarheid is hoe vaak er een bepaald antwoord is gegeven. Te zien is dat de spreiding van de antwoorden hoger is dan bij andere vragen.

5.3.7 Cronbach's alpha van de randvoorwaarden

De Cronbach's alpha van de randvoorwaarden is niet boven de drempelwaarde 0,7. Dit betekend dat de data niet op interval niveau kan worden geanalyseerd. Er is geen mogelijkheid om een item te verwijderen om de Cronbach's alpha boven de 0,7 uit te laten stijgen (zie bijlage 12).

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of items
,537	10

Tabel 7: De Cronbach's alpha van werkzame elementen is niet boven de drempelwaarde van 0,7.

5.4 Werkzame elementen

5.4.1 Succesmomenten

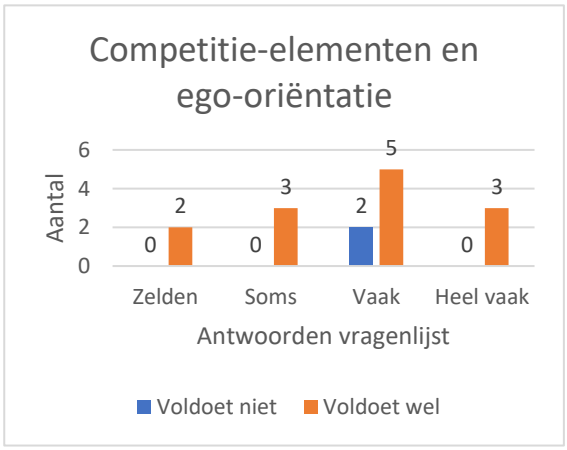
Het creëren van succesmomenten is bevraagd in de vragenlijst. In figuur 23 is te zien dat alle respondenten 'vaak' (10) of 'heel vaak' (5) succesmomenten creëren. In figuur 23 zijn de antwoorden van het creëren van succesmomenten afgezet tegen het gebruik van competitie-elementen uit de checklist. Hieruit is te zien dat de 13 van de 15 respondenten competitie-elementen gebruikt, waarbij spraken is van winnen (wel succes) en verliezen (geen succes), ook oog heeft voor het hebben van een succesmoment in de les. De respondenten die geen competitie-elementen in hun leskaart hebben geen leskaart gemaakt.

Figuur 23: De antwoorden uit de vragenlijst over het creëren van succesmomenten in de les is vergeleken met de resultaten van het wel of niet gebruik maken competitie-elementen in de leskaart.

5.4.2 Competitie-elementen

In figuur 24 zijn de resultaten van competitie-elementen uit de checklist vergeleken met de antwoorden uit de vragenlijst van de vraag: 'Bij het gebruik van competitie-elementen let ik op de ego-oriëntatie.'. De respondenten die geen competitie-elementen in hun leskaart hebben, hebben geen leskaart gemaakt. Bij de vraag over ego-oriëntatie is de spreiding van de antwoorden groter. R2 zegt het volgende over het kiezen van de activiteiten en de werkzame elementen: "*Bij voorbereiden bedenk ik van te voren; Welk gedrag kan ik verwachten bij deze vaardigheden/activiteiten en hoe we daarop zouden kunnen inspelen. Ik laat een dergelijke situatie vaak wel gebeuren en bespreek dan met de klas wat er gebeurd is en hoe we dit anders moeten doen.".* R2 laat in deze opmerking zien dat hij/zij rekening houdt met de ego-oriëntatie in zijn voorbereiding. Dit is niet te zien is aan de leskaart van R2. R5 geeft in de opmerkingen aan dat de school wil dat winnaars niet te veel worden benadrukt maar vooral de manier waarop gespeeld wordt. R11 geeft het volgende aan: *"Winnen is niet het doel van het bewegingsonderwijs. Ik denk juist het ervaren van verschillende problemen en deze op te lossen.".* R13 zegt in zijn les *"winnen is leuk, maar niet belangrijk".* De opmerkingen van R5, R11 en R13 laten zien dat deze sportdocenten niet specifiek op de ego-oriëntatie letten maar op het gedrag algemeen.

Figuur 24: De antwoorden uit de vragenlijst over of de sportdocent let op de ego-oriëntatie bij de inzet van competitie-elementen in de les is vergeleken met de resultaten van het wel of niet gebruik maken competitie-elementen in de leskaart.

5.4.3 Samenwerking

Samenwerking is bevraagd in de checklist en in de vragenlijst. Samenwerking is één van de sociale leerlijnen in het vakwerkplan (bijlage 10). In het vakwerkplan staat dat de sportdocenten de samenwerking kunnen bevorderen door samen op te ruimen of op te bouwen, eerlijk te spelen en samen te spelen. Voor samenwerken zijn er doelen over de kinderen opgesteld op de eerdergenoemde drie punten. Bij de toelichting over opbouwen en opruimen gaat het over het

gemak en de tijdwinst voor de docent. In de toelichting over eerlijk spelen gaat het over kinderen en hoe zij omgaan met regels; het je eraan houden, naar anderen de regels communiceren tot scheidsrechter spelen. Samen spelen gaat over dat kinderen een positieve houding hebben naar elkaar en elkaar aanspreken op gedrag. Hierin wordt benoemd dat de sportdocent een voorbeeldfunctie heeft.

Figuur 25: De resultaten van het bevorderen van samenwerking uit de checklist en de vragenlijst.

De data uit de checklist en de vragenlijst zijn met elkaar vergeleken in figuur 25. Hierin is te zien dat iedereen die een leskaart heeft gemaakt samenwerking bevorderd en dat komt overeen met wat de respondenten zelf zeggen over hun les. De respondenten die niet voldoen aan de eisen hebben geen leskaart gemaakt.

5.4.4 Cronbach's alpha van werkzame elementen

De Cronbach's alpha van de werkzame elementen is niet boven de drempelwaarde 0,7. Dit betekend dat de data niet op interval niveau kan worden geanalyseerd. Er is geen mogelijkheid om een item te verwijderen om de Cronbach's alpha boven de 0,7 te laten stijgen (zie bijlage 12).

Reliability Statistics

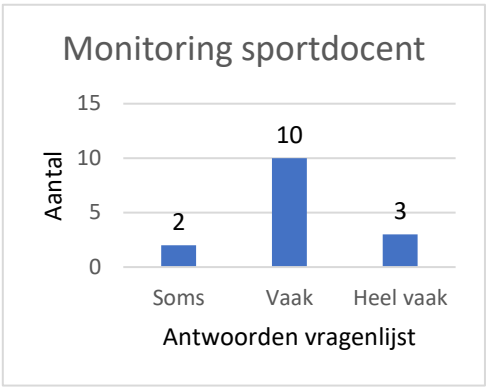
Cronbach's Alpha	N of items
,596	4

Tabel 8: De Cronbach's alpha van werkzame elementen is niet boven de drempelwaarde van 0,7.

5.5 Monitoring

5.5.1 Monitoring van de sportdocent

Het monitoren van jezelf werd in de checklist en in de vragenlijst bevraagd. R7 is de enige respondent die het monitoren van zichzelf in de leskaart heeft opgenomen. De leskaart is een format van de HAN (bijlage 13). Hierin wordt op verschillende aspecten gekeken naar de sportdocent. R7 geeft in de vragenlijst aan 'heel vaak' zijn handelen te monitoren en te reflecteren. De antwoorden komen dus overeen. In het format van NBSS (bijlage 4) en in het vakwerkplan staat niks over het monitoren van jezelf als sportdocent. Hierdoor is het niet te beoordelen of de antwoorden de vragenlijst overeenkomen met de werkelijkheid.

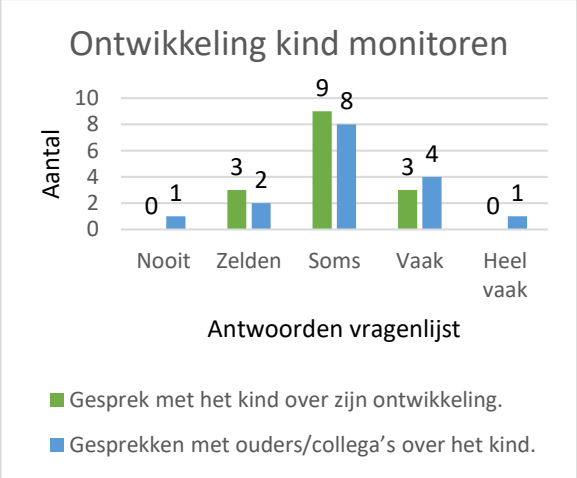
Figuur 26: De antwoorden uit de vragenlijst op de vraag of de sportdocenten hun handelen en het effect op groep monitoren.

5.5.2 Beoordeling van het kind

De beoordeling van het kind is bevraagd in de vragenlijst. In het vakwerkplan is beschreven hoe de sportdocent het kind moet beoordelen en welk format daarbij hoort.

In het vakwerkplan (bijlage 10) is beschreven hoe de kinderen op motorische en sociale leerlijnen wordt beoordeeld. In de beoordeling worden alle sociale leerlijnen met één cijfer beoordeeld en de motorische leerlijnen worden per bewegingsthema beoordeeld. In bijlage 5 is het beoordelingsformulier te zien.

In de figuur 27 zijn de antwoorden van twee vragen weergegeven. Hierin is te zien dat dat voor beide vragen de meerderheid soms is ingevuld. Bij groep vragen is ook de volgende opmerking geplaatst door R2: *"Ik heb geen contact met ouders wel met collega's. Met hun bespreek na de les vaak wat er is voorgevallen en/of een kind zijn/haar gedrag verbeterd tijdens de lessen en hoe ik dit terug zie."*. R2 maakt dus de connectie met het gedrag tijdens een gymles en in de andere lessen met de collega's.

Figuur 27: De antwoorden van de vragenlijst op de vragen over het monitoren van het kind en zijn ontwikkeling buiten het beoordelingsformulier.

5.5.3 Cronbach's alpha van monitoring

De Cronbach's alpha is > 0.7, dat betekend dat, zoals bij de Cronbach's alpha van kennis, de vragen onderling voldoende homogeen zijn om de data als interval meetniveau onderling te analyseren.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of items
,703	3

Tabel 9: De Cronbach's alpha van werkzame elementen is boven de drempelwaarde van 0,7

6. Discussie

6.1 Discussie

In deze paragraaf worden opvallende data en statistieken behandeld en waar mogelijk verklaard.

Van de 33 sportdocenten hebben 16 sportdocenten leskaarten ingeleverd en 15 sportdocenten hebben de vragenlijst ingevuld. De verklaring van de respondenten die niet na de telefonische herinnering hebben deelgenomen waren; kijkt niet op hun NBSS-mail, heeft geen tijd om deel te nemen of ze werkten niet meer bij NBSS. Uit de reden blijkt dat er geen sprake was van selectieve non-respons. Het gevolg van lage respons is dat de betrouwbaarheid omlaaggaat. Dat betekent dat alle onzekerheidsmarges op de vragen toenemen en de conclusie minder betrouwbaar is.

De verklaring waarom twee sportdocenten geen leskaarten maken kan ervaring zijn. In het vakwerkplan zijn de lessen al zover klaar gemaakt dat alleen de specifieke activiteiten ontbreken. Met hun ervaring in het lesgeven hebben zij een scala aan activiteiten in hun hoofd die de sportdocenten zonder verdere voorbereiding uitvoeren.

Opvallende data was dat sportdocenten aangaven dat ze de beginsituatie beschrijven. Dit was niet terug te zien in de leskaarten. Dit kan verklaard worden omdat die informatie niet gevraagd wordt op de leskaart of behandeld wordt in het vakwerkplan. Dit geldt mede voor de sociaal-assertieve en cognitieve doelstellingen.

Bij de vragen over communicatie en ego-oriëntatie is de spreiding van de antwoorden groter dan bij andere vragen. Aan dit resultaat ligt de interpretatie van de vragen ten grondslag. Uit de opmerkingen die bij de vragen zijn geplaatst blijkt dat een respondent de vraag anders heeft geïnterpreteerd dan de onderzoeker. Bij ego-oriëntatie is dit ook te verklaren door manier van interpreteren van de vraag. Er zijn sportdocenten die niet expliciet aandacht besteden aan de ego-oriëntatie maar wel aan het gehele gedrag van de leerling. Het wordt dus impliciet meegenomen. In de vraagstelling is niet meegenomen of het impliciet en/of expliciet moet zijn. Het gevolg van de interpretatieverschillen is dat de validiteit afneemt.

Zowel competitie-elementen als succesmomenten creëren komen vaak tot heel vaak voor. Deze componenten kunnen gemakkelijk gecombineerd worden en correleren dus mogelijk met elkaar. Zo kan je goede spelers samen met een mindere speler in een groep zetten, of zelf als docent meehelpen om tot een overwinning of mooie spelacties te komen. De correlatie is niet aangetoond vanwege de verschillende meetniveaus. Het is aannemelijk dat deze componenten met elkaar correleren wat de hoge scores verklaard.

6.2 Het effect van de literatuur op de resultaten

Het theoretisch kader en de methode heeft gezorgd voor een kadering van het onderzoek. Aangezien nog weinig onderzoek is gedaan naar de sportdocenten met gebruik van de methode die in dit onderzoek gebruikt is, kan er geen vergelijking worden gemaakt met de resultaten van een ander onderzoek. In deze paragraaf wordt bekeken wat voor invloed de af kadering heeft gehad op het onderzoek.

In het theoretisch kader zijn de begrippen afgebakend. Er is gebruikt gemaakt van drie theorieën; beschermende factoren, pedagogische sportcontext en het model van Van Gelder. Dit maakte het mogelijk dat een kwalitatief onderwerp kwantitatief meetbaar werd. Dit heeft in de resultaten wel keerzijdes gehad. Zo was de beoordeling of de bewegingsvormen en didactische werkvormen aansluiten op de beginsituatie niet mogelijk omdat de 11 van de 15 sportdocenten geen beginsituatie hebben beschreven. Deze gegevens zijn wel van belang om een conclusie te kunnen vormen over de invulling van de les en dus ook van de randvoorwaarden van de pedagogische sportcontext.

In de methode is beschreven hoe de Cronbach's is toegepast. De Cronbach's alpha doet alleen uitspraken over de betrouwbaarheid van de vraag door middel van de data en kijkt dus niet naar de aard van de vraag of de validiteit van een groep vragen. In 5.2.3 is de Cronbach's alpha van kennis ,718. Op dat moment kon gekozen worden om vraag K11 zelfreflectie te verwijderen om de Cronbach's alpha te vergroten naar ,796. Daar is niet voor gekozen omdat uit het theoretisch kader blijkt dat jezelf als sportdocent monitoren een belangrijk item is onder het begrip kennis. Het verwijderen van het item tast dus de begripsvaliditeit aan. Op dat moment is de keuze gemaakt om te gaan voor meer valide data in plaats van meer betrouwbare data. Zouden meer vragen over het monitoren van de sportdocent gaan, dan kon de validiteit worden gewaarborgd desondanks een item verwijderd zou worden.

Het laatste discussie punt is de interpretaties van de vragen. In de vragenlijst is gepoogd de vragen zo helder mogelijk te stellen zodat geen andere interpretatiemogelijkheden zijn dan die van de onderzoeker. Helaas is dat bij de eerste vraag over de communicatie (zie 5.3.6) niet gelukt. Hierdoor is de data van die vraag niet betrouwbaar of valide. Doordat meerdere vragen zijn gesteld over de communicatie is het wel mogelijk hier een conclusie uit te trekken.

6.3 Onderzoeksproces

Het onderzoeksproces verliep over het algemeen moeizaam. Dat kwam mede doordat voor een kwalitatief onderwerp is gekozen, die bij voorkeur kwantitatief gemeten moest worden vanwege de corona pandemie. Zo kon alles op afstand en online plaatsvinden zodat, ondanks de maatregelen, dit onderzoek binnen de tijd van één jaar kon worden afgerond. Volgens de literatuur was dit ook mogelijk maar niet ideaal. Na veel lezen, professionals gesproken te hebben en vaak weer terug naar de ontwerptafel te zijn gestuurd, is het wel gelukt om een kwantitatief onderzoek te ontwerpen. Het uitrollen van het onderzoek was geen probleem. Het verkrijgen van respondenten echter wel. Dit kwam mede doordat sportdocenten niet hun werkmail regelmatig lezen, geen belang zagen in het onderzoek voor henzelf of in de loop van de tijd gestopt of net gestart waren bij NBSS. De redenen kwamen aan het licht toen iedere sportdocent die nog niet gereageerd had, gebeld werd.

Toen de resultaten binnen kwamen is er pas verdieping gezocht in de Likertschaal en hoe die precies geanalyseerd moet worden. Dit bleek veel gecompliceerder dan gedacht. Tijdens het analyseren werd het steeds duidelijker dat niet alle vragen uit de vragenlijst paste bij wat de data uit de checklist liet zien. Dit was het geval bij de randvoorwaarden. Dit leverde niet de conclusie op die ik wilde beschrijven, maar het leverde wel een interessante discussie op. Tot slot kostte de complexiteit van de achtergrond, de methode en het verzamelen van gegevens veel meer tijd dan gedacht. Dit komt omdat het nieuw is binnen de sport. Zo dateren de belangrijkste bronnen uit dit onderzoek uit 2016 tot

en met 2020. Onderzoeksinstituten zoals het Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport en bewegen zijn op dit onderwerp ook onderzoek aan het doen.

Wat uit dit onderzoeksproces kan worden verbeterd is:

- de pedagogische sportcontext kwalitatief onderzoeken;
  De beste methode om de randvoorwaarden van de pedagogische sportcontext te beoordelen bij sportdocenten is observatie tijdens de sportlessen met aanvullende interviews. Hierdoor worden sociaal wenselijke antwoorden vermeden, is er geen sprake van tegenstrijdige data of verschillende interpretaties. De kwantitatieve data uit de checklist van dit onderzoek kan hierin ondersteunen.
- de manier van communiceren met de sportdocenten;
  Tijdens dit onderzoek is gebleken dat de sportdocenten van NBSS niet vaak op hun e-mail kijken. Ze zijn immers veel te vinden in de sporthallen en in de praktijk. Het is daarom beter om een andere manier van dataverzameling te gebruiken die beter aansluit op de onderzoekspopulatie.
- het opstellen van de methode. Het beschrijven wat het meetniveau is van de data en beoordelen of het meetniveau, de bijpassende analyses en de deelvragen op elkaar aansluiten. Door alles tot op detail uit te zoeken en goed op elkaar af te stemmen blijft het onderzoek op elkaar aansluiten en wordt het daadwerkelijke kennishiaat ook opgelost.

7. Conclusie

7.1 Conclusie

In deze paragraaf is antwoord gegeven op de deelvragen en tot slot de hoofdvraag.

1. *In welke maten voldoet de kennis van sportdocenten op basis van informatie verzamelen over de doelgroep van de gymles, werkervaring, attitude, vaardigheid en zelfreflectie?*

Uit de gegevens kan worden opgemaakt dat de sportdocenten voldoende scoren op de aspecten van kennis. Waar meer aandacht aan kan worden besteed is het vergaren van informatie. Daarbij is het van belang dat de sportdocenten veel werkervaring kunnen opdoen zodat de informatie toegepast kan worden.

2. *In welke mate voldoen de voorbereiding van de lessen aan de randvoorwaarden die worden gesteld aan de pedagogische sportcontext?*

Uit de resultaten wordt geconcludeerd dat de sportdocenten voldoen aan de randvoorwaarden op motorisch niveau, maar op sociaal-assertief niveau niet. In het vakwerkplan en in het NBSS-format wordt te weinig aandacht besteed aan de sociale leerlijnen. Om de bewegingsvormen en didactische werkvormen op sociaal-assertief niveau beter te beoordelen wordt daarom aanbevolen om een observatieonderzoek te doen naar de randvoorwaarden. Op deze manier kan alle tegenstrijdige data goed worden onderzocht en een betere en volledige conclusie worden getrokken.

3. *In welke mate maken de docenten gebruik van de werkzame elementen van de pedagogische sportcontext?*

De sportdocenten maken goed en veel gebruik van de werkzame elementen. Daarbij stimuleren de sportdocenten alle beschermende factoren in hun les door middel van de werkzame elementen (zie tabel 3). Samenwerking wordt ook in het vakwerkplan behandeld. Hier wordt alleen iets gezegd over de voordelen voor de sportdocent en het gaat niet over het effect voor de ontwikkeling van het kind. Dit kan worden verbeterd in het vakwerkplan.

4. *In welke maten monitoren de sportdocenten het kind en zichzelf*

Uit de vragenlijst wordt geconcludeerd dat de sportdocenten zichzelf monitoren. Echter is het niet opgenomen in het vakwerkplan of het NBSS-format. Naast dat de sportdocenten gebruik maken van het beoordelingsformulier voor kinderen nemen de sportdocenten ook de ontwikkeling buiten de gymles serieus. Dit laat zien dat de sportdocenten naast de motorische ontwikkeling ook geïnteresseerd zijn in de ontwikkeling op andere niveaus. Dit kan echter beter gemonitord worden in het beoordelingsformat.

Hoofdvraag:

In welke mate passen de sportdocenten van NBSS de componenten van een pedagogische sportcontext toe in de sportlessen?

Na de conclusies op de deelvragen kan worden vastgesteld dat de werkzame elementen het beste worden toegepast. Kennis en monitoring is voldoende maar kan worden verbeterd. De randvoorwaarden voldoen op motorisch niveau maar om beter te onderzoeken of sportdocenten bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling met de invulling van de les, moet een observatieonderzoek plaatsvinden aangezien de sportdocenten in de voorbereiding niet voldoen aan de randvoorwaarden op sociaal-assertief niveau.

7.2 Aanbevelingen

Vanuit de conclusie worden een aantal aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen gaan over het vakwerkplan aanpassen en sportdocenten handvaten geven om in sportlessen naast motorische doelen ook sociaal-assertieve doelen te stellen en te behalen. Dit is belangrijk voor de jeugdzorgprojecten die door de sportdocenten kunnen en gaan uitgevoerd worden. Tot slot is ook aanbevolen om verder onderzoek te doen.

Vakwerkplan

De jaarplanning is op detail uitgewerkt voor motorische leerlijnen en doelen. Dit kan ook voor de sociale leerlijnen. Deze doelen kunnen parallel lopen aan de motorische doelen. Zo verandert er niets aan het programma maar moet de sportdocent een activiteit uitkiezen die naast het motorische doel ook bij het sociaal-assertieve doel past. Het is wel van belang dat de sportdocent goed geïnformeerd wordt over de sociale leerlijnen en wat het bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind, naast wat het voor de sportdocent zelf kan opleveren.

In het vakwerkplan staat ook het leskaartformat. Dit format kan worden aangevuld met het sociale doel die in de jaarplanning kan worden toegevoegd zoals bovenstaand is beschreven. Verder wordt aanbevolen de leskaart aan te vullen met een beschrijving van de beginsituatie op motorisch, sociaal-assertief en cognitief niveau en monitoring van de sportdocent zelf. De monitoring kan worden overgenomen uit bijlage 13. Hierin is een tabel over het evalueren van een sportdocent op product en proces niveau. Dit is een handige tool voor sportdocenten om zelfstandig te werken aan hun eigen ontwikkeling.

Tot slot kan de monitoring van de kinderen worden verbeterd. Door sociale leerlijnen op te nemen in de jaarplanning kunnen de sociale leerlijnen hetzelfde worden beoordeeld als de motorische leerlijnen. Zo kan de sociaal-emotionele ontwikkeling beter worden bijgehouden en op individueel niveau worden gestimuleerd op gebieden waar het kind het nodig heeft.

Vervolgonderzoeken

In dit onderzoek blijkt dat de randvoorwaarden op een kwantitatieve manier moeilijk te meten zijn. Door een observatieonderzoek in combinatie met interviews op basis van de randvoorwaarden uit te voeren kunnen deze goed in kaart worden gebracht. Daarbij is de kans minder groot dat er sociaal wenselijke antwoorden worden gegeven en sportdocenten kunnen de handelingen achteraf onderbouwen. Hierdoor kan worden vastgesteld of de sportdocenten ook op activiteitenniveau ondersteuning nodig hebben. Bijvoorbeeld hulp bij een activiteit te ontwerpen die naast motorisch ook de sociaal-emotionele kant stimuleert of meet.

Tot slot wordt er aanbevolen om onderzoek te doen naar de beleving van het kind op basis van de pedagogische sportcontext, die de sportdocent bewerkstelligd. In dit onderzoek zijn de beleving van kinderen niet meegenomen. Kinderen kunnen een beter beeld geven over een les dan de sportdocent. De docent beschrijft in dit onderzoek wat hij doet en wat zijn intentie is, maar dit hoeft niet de beleving van een leerling te zijn. Het gaat tenslotte om een bijdrage te leveren aan het kind en daarbij zijn de sportdocent en de leerling onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Literatuurlijst

Boonstra, N., & Hermes, N. (2011). *De maatschappelijke waarde van sport*. Geraadpleegd van https://www.verwey-jonker.nl/doc/vitaliteit/De%20maatschappelijke%20waarde%20van%20sport%20met%20voor%20en%20achterkant.pdf

Breedveld, K., Elling, A., Hoekman, R., & Schaars, D. (2016). *Maatschappelijke betekenissen van sport: wetenschappelijke onderbouwing en weerslag in lokaal beleid.* Geraadpleegd van https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=7376&m=1478271143&action=file.download

Brockmans, J. (2016). *Sportprogramma's voor jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties: een discoursanalyse van gehanteerde maatschappijbeelden over de rol van sport*. https://cris.vub.be/files/35069069/Masterproef_Joren_Brockmans.pdf

Brouwer, B., Werkgroep Toekomstvisie LO., & Werkgroep Toekomstvisie LO. (2011). *Human movement and sports in 2028*. SLO (Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling).

Buysse, W., & Duijvestijn, P. (2011). *Sport zorgt: ontwikkeling van vier waardevolle sportaanpakken voor jongeren in jeugdzorg*. Amsterdam: DSP - groep BV.

CBS. (2019). *StatLine Jeugdmonitor* [Dataset]. Geraadpleegd van https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20246NED/table?ts=1582020488748

CBS Jeugd. (2019). *Jive.* Geraadpleegd op 10 maart 2020, van https://www.waarstaatjegemeente.nl/jive?cat_open_var=t13jz_jh_t_p&var=t13jz_jh_t_p&geolevel=gemeente&geoitem=313&geocompareitemmosaic=nederland_1&periodlevel=halfyear&period=h1y2015,h2y2015,h1y2016,h2y2016,h1y2017,h2y2017,h1y2018,h2y2018,h1y2019,h2y2019&keepworkspace=true

De Jong, R. J., Bosman, A. M. T., & Bakker, J. T. A. (2003). Sport en sociaal-emotionele ontwikkeling. *Tijdschrift voor orthopedagogiek*, *42*, 231–240. https://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/63687/63687-OA.pdf

De Lange, S. T. H. (2019, 24 oktober). *Jeugdzorg krijgt gelijk in rechtszaak tegen gemeenten*. Geraadpleegd op 10 maart 2020, van https://www.zorgwelzijn.nl/jeugdzorg-krijgt-gelijk-in-rechtszaak-tegen-gemeenten/

Delfos, M. (2006). Communiceren is contact. *De wereld van het jonge kind*, 2006. https://www.mdelfos.nl/pdf/2006-wjk-contact.pdf

Eurlings, E., & Geenen, B. (2015). *De sportleider als lesgever basisboek SB* (1ste editie). Boom Lemma.

Hamerslag, R., Oostdam, R., & Tavecchio, L. (2015). *De rol van sociaal-emotionele en gedragsmatige aspecten bij het leerproces van jonge kinderen; Het concept schoolrijpheid 'afgestoft'*. Tijdschrift voor Orthopedagogiek, 54, 517–531. Geraadpleegd van http://www.amsterdamuas.com/binaries/content/assets/subsites/kc-oo/pdfs-bijlagen-bij-publicaties/artikel-tijdschrift-voor-orthopedagogiek-hamerslag-oostdam-tavecchio.pdf

Hilhorst, J., Schipper-van Veldhoven, N.H.M.J., Jacobs, F.M., Theeboom, M., & Steenbergen, J. (2014). *Trainer-kind interactie: onderzoek naar het gedrag van trainer/coaches en de betekenis ervan voor de ontwikkeling van kinderen in de georganiseerde sport.* BlackboxPublishers.

Huinink, J., & Stortelner, J. (2005). *Onderzoeksmethoden; Schaalmethoden*. Radboud Universiteit Nijmegen.

Ince, D., & Daamen, W. (2014). *Wat werkt bij het bevorderen van een positieve ontwikkeling van jeugdigen*. Nederlands Jeugdinstituut. https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-bij-het-bevorderen-van-een-positieve-ontwikkeling-van-jeugdigen.pdf

Ince, D., Yperen, T., & Loermans, M. (2018). *Top tien beschermende factoren voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen* (Herz. ed.). Utrecht, Nederland: NJi.

Jones, I., & Robinson, T. (2015). *Onderzoekmethoden voor sportstudies* (3de editie). Routledge.

Juffermans, N. (2020, 20 januari). *Staatssecretaris Blokhuis in gesprek met Charlotte Bouwman*. Metro. Geraadpleegd van https://www.metronieuws.nl

Kerling, T. (2019, 21 oktober). *Jeugdzorgsector dreigt vast te lopen in een bureaucratisch moeras.* Volkskrant. Geraadpleegd van https://www.volkskrant.nl

Konijn, C., Steege, M. van der, Elderman, E., Bruinsma, W., & Braak, J. van den (2007). *Werkzame werkwijzen: verkenning van effectieve interventies in de jeugdzorg*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut (NJi).

Lallush, N. (2016). *Sport voor sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen met autisme: mogelijke werkzame elementen waarvan de sporttrainer gebruik kan maken om de sociaalemotionele ontwikkeling van kinderen met autisme te stimuleren*. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.

Ministerie van VWS. (2018). *Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).* Geraadpleegd op 13 januari, 2019, van https://www.ccmo.nl/onderzoekers/wet-en-regelgeving-voor-medisch-wetenschappelijk-onderzoek/wetten/algemene-verordening-gegevensbescherming-avg

Ministerie van VWS. (2020, 10 februari). *Jeugdhulp bij gemeenten*. Geraadpleegd op 13 maart 2020, van https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/jeugdhulp-bij-gemeenten

Nederlands Jeugdinstituut. (2020). Nederlands Jeugdinstituut. https://www.nji.nl/

Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.). *Wat is het verschil tussen jeugdzorg en jeugdhulp?* | NJi. Geraadpleegd op 1 juni 2020, van https://www.nji.nl/nl/Kennis/Publicaties/Wat-is-het-verschil-tussen-jeugdzorg-en-jeugdhulp

Rechtbank Den Haag. (2019). ECLI:NL:RBDHA:2019:11096. Geraadpleegd van https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2019:11096

Schipper-van Veldhoven, N. (2016, juli). *Sport en lichamelijke opvoeding in pedagogisch perspectief*. https://www.kvlo.nl/mysite/modules/MDIA0100/2315_sport_en_lo_in_pedagogisch_perspectief_-_lo5_2016

Shumacher Dimech, A., & Seiler, R. (2011). Extra-curricular sport participation: *A potential buffer against social anxiety symptoms in primary school children. Psychology of Sport and Exercise*, 12(4), 347–354. Geraadpleegd van https://doi-org.ezproxy.hz.nl/10.1016/j.psychsport.2011.03.007

Stegeman, H. (2007, maart). Effecten van sport en bewegen op school. http://www.sports-media.be/links/gezond-bewegen-school.pdf

Van Doorn, J.A.A. & Lammers, C.J., *Moderne sociologie*. Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen 1984 (vijftiende druk)

Verhoeven, N. (2014). Wat is onderzoek? (5de editie). Boom Lemma.

Yperen, T., Van de Maat, A., & Prakken, J. (2019). *Het groeiende jeugdzorggebruik*. Utrecht, Nederland: NJi

Zeilstra, B. (2014, november). Decentralisatie jeugdhulp en de kracht van sport. Bohn Stafleu van Loghum. https://doi.org/10.1007/s12451-014-0051-5

Bijlagen

Bijlage 1: Stage organisatie NBSS

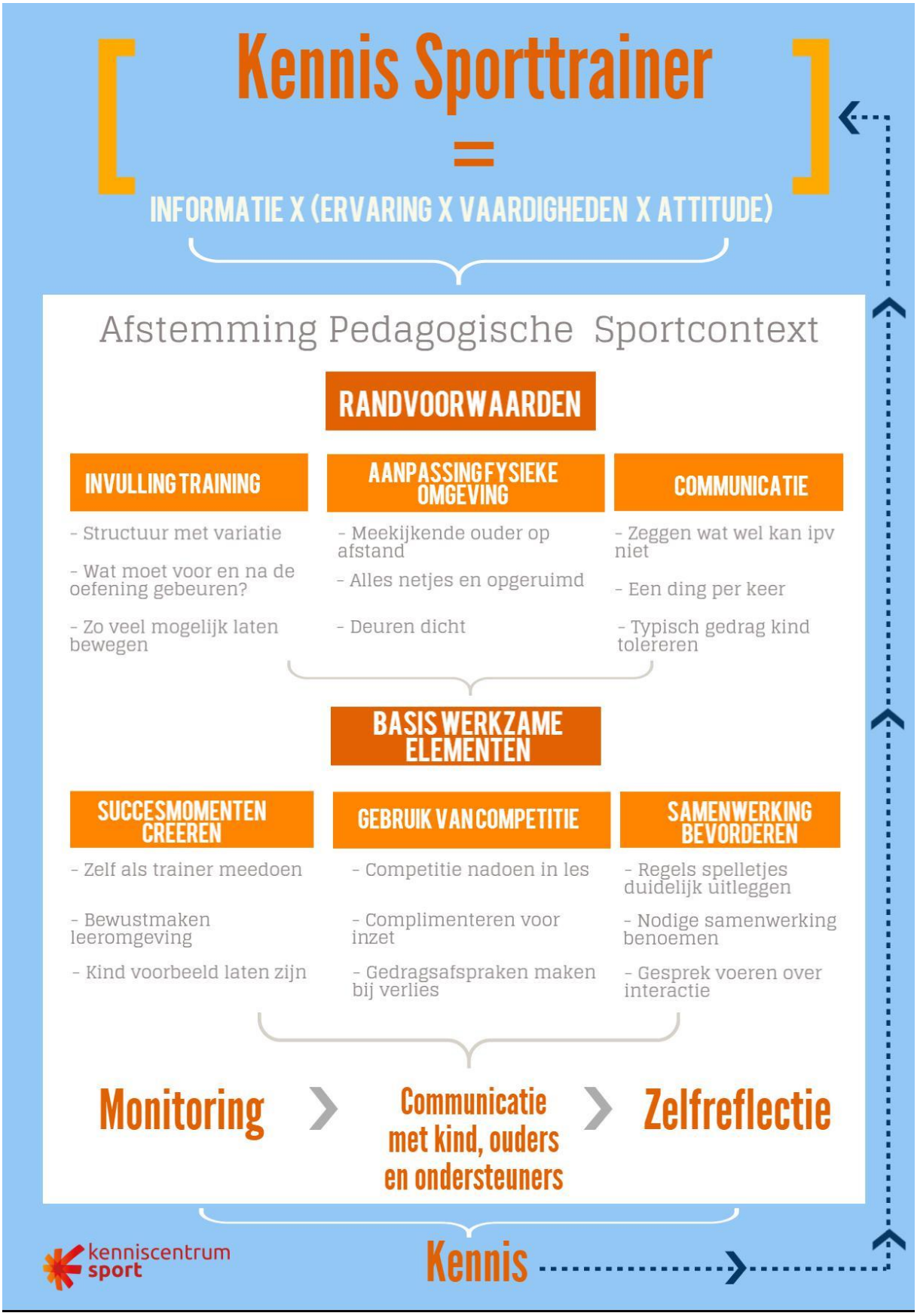
Nationaal Bureau Sport Stimulering (NBSS) is een commercieel bedrijf dat gevestigd is in Baarn. NBSS richt zich op het stimuleren en professionaliseren van sport. Dit leidt tot de drie initiatieven binnen het bedrijf (“NBSS”, z.d.):

- NBSS: Dit is het overkoepelende orgaan. Het voert het gehele sportbeleid uit voor de gemeenten Soest, Baarn en Bunschoten.
- Sportivun: De sportkampen van sportivun zijn voor kinderen in verschillende leeftijdscategorieën. De grootste doelgroep zijn basisschoolkinderen. Het doel van Sportivun is de kinderen een unieke beleving mee te geven in de sport.
- Sportdocent: Er worden sportdocenten aangeboden die aan de slag gaan in de wijk, buitenschoolse opvang en op scholen (“NBSS”, z.d.).

Gemeentes, scholen en andere organisaties kunnen zich aanmelden voor een van deze initiatieven. Vervolgens wordt er een programma op maat gemaakt dat door de sportdocenten wordt uitgevoerd (“NBSS”, z.d.). De gemeente Bunschoten heeft aangegeven dat de kosten van de jeugdzorg gereduceerd moeten worden. Een van de mogelijkheden is het inzetten van sport. NBSS onderzoekt of sport ingezet kan worden voor het probleem en hoe dat uitgevoerd moet worden.

Bijlage 2: Infografic afstemming pedagogische sportcontext

Bron: Kenniscentrum sport, 2016

Bijlage 3: Beschrijving beschermende factoren

Bron: Yperen et al., 2019

Beschermende factor	Beschrijving
1. Sociale binding	Warme, ondersteunende, liefdevolle relaties met het gezin en andere belangrijke personen in de omgeving (een vriendengroep, een ander gezin, een geliefde). Hoe sterker de binding, des te meer bescherming.
2. Kansen voor betrokkenheid	De mate waarin kinderen en jongeren kansen krijgen om een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage te leveren aan familie, school en gemeenschap: iemand helpen, meedoen in keuzes maken, klassenvertegenwoordiger zijn, als jongere voorlichting geven aan kinderen.
3. Prosociale normen	Opgroeien in een omgeving waarin duidelijke normen, waarden en daarop gebaseerde concrete regels voor positief gedrag worden uitgedragen en nageleefd. Bijvoorbeeld: we zijn beleefd tegen elkaar, als we ruzie hebben praten we dat uit of vragen we hulp.
4. Erkenning en waardering voor positief gedrag	Door waardering leren kinderen en jongeren wat goed gedrag is en worden ze gemotiveerd om dat gedrag te herhalen, wat leidt tot meer binding. Waardering komt als het goed is uit het gezin, de school, de vriendengroep en de gemeenschap.
5. Steun van belangrijke volwassenen	Goede opvoeders en steunende volwassenen in het gezin en de omgeving maken kinderen en jongeren beter bestand tegen moeilijke omstandigheden. Het gaat hier om ouders, familieleden, buren en volwassen maatjes, die er vaak en voor langere duur voor het kind zijn.
6. Positieve/constructieve tijdsbesteding	Hier gaat het om de mogelijkheid deel te nemen aan creatieve activiteiten als muziek en theater en om activiteiten als sport, clubs of verenigingen. Dit vermindert de kans op risicovol gedrag, helpt vaardigheden te ontwikkelen en geeft een goed gevoel.
7. Competenties (sociaal, emotioneel en gedragsmatig	Betere sociale, emotionele en gedragsmatige vaardigheden leiden tot minder problemen, omdat het kind makkelijker met anderen kan omgaan, teleurstellingen en angsten sneller de baas is, soepel het eigen gedrag aanpast als de situatie daarom vraagt, en makkelijker om hulp vraagt.
8. Cognitieve vaardigheden	Logisch en analytisch kunnen denken en goed zijn in vaardigheden als lezen, schrijven en talen zorgt voor meer kans op succeservaringen op school, in de gemeenschap en op het werk. Goed onderwijs is daarvoor belangrijk.
9. Schoolmotivatie	Hoe gemotiveerder voor school, des te minder kans op problemen. Ouderbetrokkenheid bij school helpt daarbij, net als de waarde die de gemeenschap en de vriendengroep hecht aan school. Positieve identiteit Het werkt beschermend als het kind de toekomst positief ziet, met eigenwaarde en de ervaring dat je zelf kunt bijdragen aan het bereiken van wat je wil.
10. Positieve identiteit	Het werkt beschermend als het kind de toekomst positief ziet, met eigenwaarde en de ervaring dat je zelf kunt bijdragen aan het bereiken van wat je wil.

Bijlage 4: Leskaart format

Lesvoorbereidingsformulier				
Naam sportdocent:	**School:**	**Groep:**	**Datum:**	**Lesweeknr.:**
Activiteiten:	Vak 1:	Vak 2:	Vak 3:	
Leerdoelen:				
Lesinhoud *Beschrijf activiteit, leerlijn & leerdoel.*	**Didactische werkvorm** *Hoe bied je de activiteit aan?* *Hoe differentieer je?*	**Organisatie** *Opstelling materialen & leerlingen.*	**Veiligheid** *Denk aan: gebruik materialen, vanghulp, regels & afspraken*	
Startactiviteit:				
Vak 1:				
Vak 2:				
Vak 3:				
Afsluiting van de les:				
Ingevuld lesvoorbereidingsformulier s.v.p. minimaal 3 dagen van tevoren opsturen naar eigen hoofddocent.				

Bijlage 5: Beoordelingsformulier

		leer-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
naam school:		lijn:																	
groep	**Naam**	**Achternaam**	**balanceren**	**klimmen**	**zwaaien**	**over de kop gaan**	**springen**	**hardlopen**	**mikken**	**jongleren**	**doelspelen**	**tikspelen**	**stoeispelen**	**bewegen op muziek**	**Gemiddeld**	**Samenwerken, inzet en sportiviteit**	**Gemiddeld**	**Eindcijfer**	**Eindbeoordeling**
															#########		#########	#########	##########
															#########		#########	#########	##########

Bijlage 6: Operationalisering

Concept	Dimensie	Sub-dimensie	Indicator	Checklist	Vraag/stelling
Kennis	Informatie	Cognitief			Ik vergaar informatie over het cognitieve niveau van de groep.
		Motorisch			Ik vergaar informatie over het motorisch niveau van de groep.
		Sociaal-affectief			Ik vergaar informatie over het sociaal-affectief niveau van de groep.
		Individu gericht			Ik vergaar informatie over het kind dat ontwikkelingsproblemen heeft of afwijkend gedrag vertoont.
	Monitoren (actie – effect)				Ik vergaar informatie door middel van mijzelf te monitoren in mijn handeling (actie) en de gebeurtenis in de les (effect).
	Ervaring	Werkervaring			Hoeveel jaren werk je als sportdocent?
		Opleiding			Welke opleidingen heb je afgerond? Bij welke instanties heb je deze opleidingen gevolgd?
	Vaardigheden				Ik ben vaardig als sportdocent.
	Attitude (sport is meer dan motorisch)				Sport kan meer bij kinderen bij dragen naast motorische ontwikkeling. Ik kan hierin het verschil maken.
Randvoorwaarden	Invulling van de les	Beginsituatie	Motorisch	De beginsituatie op motorisch niveau is beschreven.	Ik schat de beginsituatie in op basis van motorisch niveau.

			Cognitief	De beginsituatie op cognitief niveau is beschreven.	Ik schat de beginsituatie in op basis van cognitief niveau.
			Sociaal-affectief	De beginsituatie op motorisch niveau is beschreven.	Ik schat de beginsituatie in op basis van sociaal-affectief niveau.
		Doelen opstellen	Motorisch	De doelen op motorisch niveau is beschreven.	Ik stel doelen op gericht op motoriek.
			Cognitief	De doelen op cognitief niveau is beschreven.	Ik stel doelen op gericht op cognitie.
			Sociaal-affectief	De doelen op sociaal-affectief niveau is beschreven.	Ik stel doelen op gericht op sociale affectie.
		Lesopbouw	Beginsituatie	De lesopbouw is afgestemd op de beginsituatie.	Ik stel de lesopbouw af op de beginsituatie.
			Doelen	De lesopbouw is afgestemd op de doelen.	Ik stel de lesopbouw af op de doelen.
		Organisatie	Beginsituatie	De organisatie is afgestemd op de beginsituatie.	Ik stel de organisatie af op de beginsituatie.
			Doelen	De organisatie is afgestemd op de doelen.	Ik stel de organisatie af op de doelen.
		Bewegingsvormen	Beginsituatie	De bewegingsvormen is afgestemd op de beginsituatie.	Ik stel de bewegingsvormen af op de beginsituatie.
			Doelen	De bewegingsvormen is afgestemd op de doelen.	Ik stel de bewegingsvormen af op de doelen.
		Didactische werkvormen	Beginsituatie	De didactische werkvormen is afgestemd	Ik stel de didactische werkvormen af op de beginsituatie.

				op de beginsituatie.	
			Doelen	De didactische werkvormen is afgestemd op de doelen.	Ik stel de didactische werkvormen af op de doelen.
	Fysieke omgeving (organisatie)	Veiligheid	Motorisch gebied	De fysieke omgeving is veilig op motorisch gebied.	Ik zorg voor een fysiek veilige omgeving op motorisch gebied.
			Sociaal-emotioneel gebied	De fysieke omgeving is veilig op sociaal-emotioneel gebied.	Ik zorg voor een sociaal veilige omgeving op sociaal-emotioneel gebied.
	Communicatie/interactie		Complimenteren		Ik complimenteer een kind vaker dan dat ik hem straf.
			Aanmoedigen		Ik moedig de kinderen aan.
			Aanwijzen		Ik geef aanwijzingen als een kind iets fout doet.
			Fouten benoemen		Ik benoem de fout die een kind maakt.
			Corrigeren op gedrag		Ik corrigeer onwenselijk gedrag.
			Uitleggen		Ik leg het uit als een kind iets fout doet.
			Vragenstellen		Ik stel vragen aan het kind.
			Geen reactie geven		Als een kind een fout maakt en het zelf door heeft, geef ik geen reactie.
Werkzame elementen	Succesmomenten creëren				Ik creëer succesmomenten in de sportles.
	Gebruik van competitie		‘Ego-oriëntatie’	Er wordt gebruik gemaakt van competitie-elementen.	Bij het gebruik van competitie-elementen let ik op de ego-oriëntatie.
			Winnen algemeen t.o.v. winnen ten koste van de ander		Ik benadruk het winnen in het algemeen dan het winnen ten koste van de ander.

	Samenwerking bevorderen		Bewegingsvormen	Er zijn bewegingsvormen beschreven die samenwerken bevorderen.	Bij het bepalen van de werkvorm houd ik rekening met het bevorderen van samenwerking.
Monitoring	Jezelf monitoren			Er is beschreven hoe de sportdocent zichzelf monitort.	Ik monitor mijn handelen (actie) en de gebeurtenis in de les (effect).
	Kind monitoren	Gesprek voeren met het kind		Er is beschreven hoe het kind wordt gemonitord.	Ik voer gesprekken met het kind over zijn ontwikkeling.
		Gesprek voeren met ouders/collega's over het kind			Ik voer gesprekken met ouders en of collega's over het kind.

Bijlage 7: Checklist

Deze checklist wordt toegepast op leskaarten van de sportdocenten van NBSS.

Indicatoren	Voldoet wel	Voldoet niet	Frequentie
Motorische beginsituatie is beschreven			
Sociaal-affectieve beginsituatie is beschreven			
Cognitieve beginsituatie is beschreven			
Motorisch doel is beschreven			
Sociaal-affectief doel is beschreven			
Cognitief doel is beschreven			
De lesopbouw is afgestemd op de beginsituatie.			
De lesopbouw is afgestemd op de doelen.			
De organisatie is afgestemd op de beginsituatie.			
De organisatie is afgestemd op de doelen.			
De bewegingsvormen is afgestemd op de beginsituatie.			
De bewegingsvormen is afgestemd op de doelen.			
De didactische werkvormen is afgestemd op de beginsituatie.			
De didactische werkvormen is afgestemd op de doelen.			
De fysieke omgeving is veilig op motorisch gebied.			
De fysieke omgeving is veilig op sociaal-emotioneel gebied.			
Er wordt gebruik gemaakt van competitie-elementen.			
Er zijn bewegingsvormen beschreven die samenwerken bevorderen.			
Er is beschreven hoe de sportdocent zichzelf monitort.			
Er is beschreven hoe het kind wordt gemonitord.			
Er is gebruik gemaakt van het NBSS-format of een ander format.			
Totaal			

Bijlage 8: Enquête

De correcte lay-out zoals de onderzoekspopulatie de enquête gaat krijgen is zien via de link.

https://forms.gle/ZGfp5us4Qq8WydTh8

Sport als preventie in de jeugdzorg

Beste collega's,
De vragen hebben alleen betrekking op het werk als sportdocent in het basisonderwijs!
Deze vragenlijst bestaat uit 5 delen die tussen de 10 en 5 vragen bevatten. Aan het eind van de delen is er ruimte om eventuele opmerkingen of context te plaatsen over de vragen of antwoorden.

*Vereist

1. Wat is uw respondentnummer? *

2. Wel opleidingen heb je afgerond? Benoem daarbij het niveau en de school of onderwijsinstantie. *

3. Hoeveel jaren heb je in totaal gewerkt als sportdocent (ook buiten NBSS)? *

4. Welke groepen geeft u dit jaar les? Mocht u in het SBO werken, vul dan de antwoord mogelijkheid 'Anders...' in met de desbetreffende groepen. *
Markeer één of meerdere ovalen.

1 2 3 4 5 6 7 8
Anders:

5. Eventuele opmerkingen/toevoegingen

Kennis van de sportdocent

In deze sectie worden er vragen gesteld over kennis op basis van de volgende formule van Weggeman (2000): 'Kennis = informatie x (ervaring x vaardigheden x attitude)'.

6. Ik zoek informatie op over het cognitieve niveau van de groep. *
Markeer slechts één ovaal.
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

7. Ik zoek informatie op over het motorisch niveau van de groep. *
Markeer slechts één ovaal.
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

8. Ik zoek informatie op over het sociaal-affectief niveau van de groep. *
Markeer slechts één ovaal.
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

9. Ik zoek informatie op over het cognitief, motorisch of sociaal-affectief niveau bijeen individu dat afwijkend gedrag vertoont in de les. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

10. Op welke manieren zoekt u kennis op? *
Vink alle toepasselijke opties aan.
Vakbladen/tijdschriften
Internet
Vragen aan/discussiëren met collega's
Anders:

11. Ik monitor mijn handeling (actie) en de gebeurtenis in de les (effect) enreflecteer/evalueer dat. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

12. Ik ben vaardig als sportdocent. *
Helemaal oneens Oneens Neutraal Eens Helemaal eens

13. Sport kan op meer vlakken bijdragen dan alleen motorische ontwikkeling. Ik als sportdocent kan hierin het verschil maken. *
Helemaal oneens Oneens Neutraal Eens Helemaal eens

14. Eventuele opmerkingen/toevoegingen

Randvoorwaarden deel 1

15. Ik schat de beginsituatie in op basis van motorisch niveau. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

16. Ik schat de beginsituatie in op basis van cognitief niveau. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

17. Ik schat de beginsituatie in op basis van sociaal-affectief niveau. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

18. Ik stel doelen op gericht op motoriek. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

19. Ik stel doelen op gericht op cognitie. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

20. Ik stel doelen op gericht op sociale affectie. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

21. Ik stel de gehele les af op de beginsituatie. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

22. Ik stel de gehele les af op de doelen. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

23. Ik organiseer de materialen en de groep op een manier waarop het fysiek veilig is. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

24. Ik organiseer de groep op een manier waarop het sociaal veilig is. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

25. Eventuele opmerkingen/toevoegingen

Randvoorwaarden deel 2

26. Ik complimenteer een kind vaker dan dat ik hem straf. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

27. Ik moedig de kinderen aan. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

28. Ik geef aanwijzingen als een kind iets fout doet. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

29. Ik benoem de fout die een kind maakt. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

30. Ik corrigeer onwenselijk gedrag. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

31. Ik leg het kind uit wat hij fout doet. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

32. Ik stel vragen aan het kind. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

33. Als een kind een fout maakt en het zelf door heeft, geef ik geen reactie. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

34. Eventuele opmerkingen/toevoegingen

Werkzame elementen

35. Ik creëer succesmomenten in de sportles. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

Ego-oriëntatie
Ego-oriëntatie uit de Goal Achievement Theory van Nicholls (1989) is een concept waarbij een individu zich focust op doelen die betrekking hebben tot domineren en de beste zijn.

36. Bij het gebruik van competitie-elementen let ik op de ego-oriëntatie. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

37. Ik benadruk het winnen in het algemeen dan het winnen ten koste van de ander. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

38. Bij het voorbereiden van de les houd ik rekening met het bevorderen van samenwerking. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak'

39. Eventuele opmerkingen/toevoegingen

Monitoring

40. Ik monitor mijn handelen (actie) en de gebeurtenis in de les (effect). *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

41. Ik voer gesprekken met het kind over zijn ontwikkeling. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

42. Ik voer gesprekken met ouders en of collega's over het kind. *
Nooit Zelden Soms Vaak Heel vaak

43. Eventuele opmerkingen/toevoegingen

Bedankt!
Ik wil u hartelijk bedanken voor uw medewerking. Zodra het onderzoek is afgerond wordt het met u gedeeld. Mochten er nog vragen of opmerkingen zijn, dan kunt u mij mailen of aanspreken op kantoor. Met vriendelijke groeten, Lianne Berden Lianne.berden@nbss.nl
Deze content is niet gemaakt of goedgekeurd door Google.

Bijlage 9: E-mail

Beste sportdocenten,

Via deze e-mail wil ik je uitnodigen om deel te nemen aan mijn afstudeeronderzoek over de pedagogische sportcontext. Iedereen die lesgeeft in het basisonderwijs is uitgenodigd om deel te nemen.

Aanleiding

De aanleiding van het gehele onderzoek is de jeugdzorgproblematiek. NBSS wil weten of ze preventief kunnen bijdragen aan het probleem. Een manier om dat te doen is een kind te ondersteunen in zijn/haar ontwikkeling. Het doel van het onderzoek is inzicht creëren in de huidige pedagogische sportcontext in de gymlessen. Hierbij wordt specifiek gelet op de factoren die een positieve bijdrage kan leveren aan de opvoeding en ontwikkeling van een kind.

Deelname

De deelname aan dit onderzoek bestaat uit 2 stappen:

Stap 1: Stuur een e-mail naar @Lianne Berden NBSS met daarin 2 volledig in gevulde leskaarten op van sportlessen die representatief zijn voor jou lessen.

Stap 2: Zodra de leskaarten zijn opgestuurd, krijg je een e-mail met een link naar een vragenlijst en een respondentnummer. Deze vragenlijst is een aanvulling op de informatie uit de leskaart. De vragenlijst duurt 5 -10 min en bestaat grotendeels uit stellingen.

Het doel is om via de leskaarten en de vragenlijst een volledig beeld te krijgen van jouw gymles. Vul deze dan ook zo eerlijk mogelijk in!

Ethiek en privacy

Het deelnemen aan het onderzoek is vrijwillig. De leskaarten worden geanonimiseerd zodat ze niet herleidbaar zijn de sportdocent. Dit wordt o.a. gedaan door het gebruik van een respondentnummer. Na het versturen van de e-mail met de vragenlijst worden alle voorgaande e-mails verwijderd. Ruwe data wordt niet gedeeld met andere personen dan de respondent en Lianne. Zodra het onderzoek is afgerond krijg je het onderzoek met alle bevinding opgestuurd.

Voor vragen kan je me bereiken via e-mail en telefoon. Alvast bedankt voor je tijd!

Met vriendelijke groeten,

Lianne Berden
0625403926

Bijlage 10: Samenvatting vakwerkplan

Vanuit de doelen van NBSS en de kerndoelen van het bewegingsonderwijs is een plan opgesteld. In de verantwoording van alle beweegthema's zijn de sociale aspecten van sport belicht en het belang van het ontwikkelen. Dit sluit namelijk aan op kerndoel 58 van de overheid (SLO, 2020). Ook is de samenhang tussen het motorisch leren en sociale aspecten beschreven. Na de verantwoording is een jaarplan opgesteld waarbij per week, per les en per vak, beweegthema's met leerlijn is beschreven. Hierin is geen onderscheid gemaakt in groepen. Na de jaarplanning is de leskaart beschreven (bijlage 4). In de leskaart moet de sportdocent de volgende informatie invullen over de les:

- Groep
- Activiteiten en leerdoelen per vak (er is uitgegaan van 3 vakken)
- Lesinhoud: Activiteit, leerlijn en leerdoel
- Didactische werkvorm: de manier waarop je de activiteit aanbiedt
- Organisatie: Opstelling van materialen en leerlingen
- Veiligheid: gebruik van materialen, vanghulp, regels en afspraken

De bewegingsthema's zijn per leerlijn per leerdoel per twee groepen uitgewerkt in een schema. De sociale leerlijnen bestaan uit samenwerken, inzet en sportiviteit. Deze zijn als vakoverstijgende leerdoelen beschreven. Ook deze zijn per 2 groepen uitgewerkt in een schema. Daarna zijn de 3 sociale leerlijnen uiteengezet en is beschreven hoe deze toepasbaar zijn in de les. Samenwerken is onderverdeelt in samen opruimen, eerlijk spelen en samen spelen (1). Samen spelen (1) gaat over dat een leerling een positieve houding heeft naar medeleerlingen toe. Voorbeelden zijn complimenteren en elkaar helpen in het leerproces. Inzet is uitgesplitst in blijven proberen en een divers beweegprogramma aanbieden. Sportiviteit is uitgesplitst in samen spelen (2), zelfspelen en winnen en verliezen. Samen spelen (2) gaat over het met respect met elkaar omgaan en elkaars grenzen. De sociale leerlijnen zijn niet verder uitgewerkt in een jaarplan zoals het wel met de motorische leerlijnen is gedaan.

Na dit hoofdstuk gaat het over het beoordelen van de leerling. In de beoordeling worden alle sociale leerlijnen met één cijfer beoordeeld en de motorische leerlijnen worden per bewegingsthema beoordeeld.

Bijlage 11: Dataset checklist

Respondentnummer	Motorisch niveau beginsituatie	Sociaal-assertief niveau beginsituatie	Cognitief niveau beginsituatie	Motorisch niveau doel	Sociaal-assertief niveau doel	Cognitief niveau doel	Lesopbouw beginsituatie	Lesopbouw doel	Orgnanisatie beginsituatie	Orgnanisatie doel	Bewegingsvormen beginsituatie	Bewegingsvormen doel	Didactische werkvormen beginsituatie	Didactische werkvormen doel	Fysieke omgeving veilig motorisch niveau	Fysieke omgeving veilig sociaal-asser-	Competitie element	Bevordering samenwerken	SD monitoren	Kind monitoren	**Totale score aanwezige elementen**	NBSS formulier
1	1	0	0	3	1	1	1	1	1	3	1	3	1	3	1	0	2	2	0	0	**15**	1
	0	0	0	3	1	0	1	1	1	3	1	1	1	3	2	1	1	2	0	0	**14**	1
2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	3	0	0	0	1	0	2	2	0	0	**8**	0
	0	0	0	2	0	0	0	1	1	1	3	1	0	2	1	0	2	1	0	0	**10**	0
3	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	**3**	0
	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	**4**	0
	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	3	0	0	**4**	0
4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	**3**	0
5	0	0	0	3	0	0	1	1	0	0	3	2	0	3	1	0	2	2	0	0	**9**	1
	0	0	0	3	2	0	1	1	0	1	3	3	3	3	2	0	2	1	0	0	**11**	1
	0	0	0	3	1	0	1	1	0	1	3	1	3	3	3	0	4	1	0	0	**12**	1
6	1	0	0	2	0	0	1	1	1	1	3	3	3	3	1	0	2	1	0	4	**14**	0
	1	0	0	2	0	0	1	1	1	1	3	3	3	3	1	0	3	2	0	0	**13**	0
7	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	3	2	1	1	**13**	0
8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**	0
9	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	2	0	2	2	0	2	2	0	1	**10**	1
	0	0	0	2	1	0	1	1	0	0	1	3	0	3	3	0	2	3	0	1	**11**	1
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**	0
11	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	**15**	0
	1	0	0	1	2	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	**15**	0
12	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	**7**	1
	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	**8**	1
	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	4	3	0	0	**7**	1
13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	**2**	1
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	**3**	1

14	0	0	0	3	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	3	1	0	0	**8**	1
	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2	1	0	0	**5**	0
15	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	3	0	0	**6**	1
	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	2	1	0	0	**5**	1
16	1	0	0	7	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	2	1	0	1	**12**	1
	1	0	0	5	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	2	2	0	1	**13**	1
Totaal	**7**	**0**	**0**	**16**	**13**	**2**	**23**	**25**	**9**	**11**	**15**	**18**	**11**	**21**	**23**	**4**	**28**	**28**	**1**	**8**	**Gemiddelde score: 8,4**	**16**

Bijlage 12: Overige tabellen en analyses

12.1: Pearson correlatie vaardigheid, attitude en werkervaring

Correlations

		K12_Vaardigheid	K13_Attitude	Jaren
K12_Vaardigheid	Pearson Correlation	1	,478	,073
	Sig. (2-tailed)		,072	,797
	N	15	15	15
K13_Attitude	Pearson Correlation	,478	1	,202
	Sig. (2-tailed)	,072		,470
	N	15	15	15
Jaren	Pearson Correlation	,073	,202	1
	Sig. (2-tailed)	,797	,470	
	N	15	15	15

12. 2: Kruistabellen beginsituatie en doelen

R15_BS_MN * R1_BS_MN Crosstabulation

Count

		R1_BS_MN		
		0	1	Total
R15_BS_MN	Soms	1	1	2
	Vaak	6	2	8
	Heel vaak	4	1	5
Total		11	4	15

R16_BS_CN * R2_BS_CN Crosstabulation

Count

		R2_BS_CN	
		0	Total
R16_BS_CN	Soms	5	5
	Vaak	9	9
	Heel vaak	1	1
Total		15	15

R17_BS_SAN * R3_BS_SAN Crosstabulation

Count

		R3_BS_SAN 0	Total
R17_BS_SAN	Nooit	1	1
	Soms	4	4
	Vaak	9	9
	Heel vaak	1	1
Total		15	15

R18_D_MN * R4_D_MN Crosstabulation

Count

		R4_D_MN 0	1	2	3	5	Total
R18_D_MN	Soms	0	1	1	0	0	2
	Vaak	3	1	1	2	1	8
	Heel vaak	3	0	1	1	0	5
Total		6	2	3	3	1	15

R19_D_CN * R5_D_CN Crosstabulation

Count

		R5_D_CN 0	1	Total
R19_D_CN	Zelden	1	0	1
	Soms	8	1	9
	Vaak	2	1	3
	Heel vaak	2	0	2
Total		13	2	15

R20_D_SAN * R6_D_SAN Crosstabulation

Count

		R6_D_SAN 0	1	2	Total
R20_D_SAN	Nooit	0	1	0	1
	Soms	2	1	1	4
	Vaak	2	3	0	5
	Heel vaak	3	2	0	5
Total		7	7	1	15

12.3: Cronbach's alpha randvoorwaarden

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
R15_BS_MN	50,07	15,924	,286	,381
R16_BS_CN	50,53	14,552	,667	,309
R17_BS_SAN	50,67	17,810	-,093	,476
R18_D_MN	50,07	16,638	,150	,411
R19_D_CN	50,87	14,410	,450	,327
R20_D_SAN	50,40	16,829	-,019	,469
R21_LB_BS	50,40	16,543	,137	,413
R22_LB_D	50,73	17,067	,050	,433
R23_Fysiek_V	49,53	17,695	,005	,435
R24_SE_V	49,93	17,495	,047	,429
Communicatie	50,20	15,886	,145	,411
Communicatie	49,93	17,638	,012	,434
Communicatie	50,27	17,924	-,045	,439
Communicatie	50,67	15,095	,283	,370
Communicatie	49,87	14,695	,583	,320
Communicatie	50,40	14,686	,297	,362
Communicatie	49,93	16,210	,204	,398
Communicatie	51,07	20,352	-,378	,559

12.4: Cronbach's alpha werkzame elementen

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
WE35_SucMom	8,13	5,695	,388	,567
WE36_CE_EgoO	8,73	3,638	,621	,322
WE37_Winnen	9,00	2,000	,604	,364
WE38_Sawe	8,53	6,124	,123	,660

Bijlage 13: Leskaart format HAN

Alle gegevens van R7 zijn uit de leskaart verwijderd vanwege anonimiteit.

	Groep/Klas:	**School:**	**Datum:**	**Lestijd:**

Verschijningsvorm:	**Beginsituatie (instructiekern):**
	Aantal leerlingen: Overige informatie:
Activiteiten: *(kies welke van toepassing is/zijn)*	**Motorisch** *(SMART, kwalitatieve gegevens van groepsgemiddelde)*
	Zwak: Sterk:
Gebruikte materialen: *(puntsgewijs met aantallen)*	
	Cognitief *(SMART, kwalitatieve gegevens van techniek,tactiek,(spel)regels,rollen en overig) van groepsgemiddelde)*
	Sociaal emotioneel *(SMART, kwalitatieve gegevens over coachen,leiden,hulpverlenen,hulpvragen,omgaan met complexe emoties van groepsgemiddelde)*

Bewegingsdoelen (instructiekern): *(SMART = specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden, uitdrukken in zichtbaar gedrag)*
Gekoppeld aan de verschijningsvorm(instructiekern) *(SMART, cognitief en sociaal emotionele doel gekoppeld aan dominante betekenis en/of minimale eisen van de verschijningsvorm)*
Persoonlijk *(SMART, gebruik max. 1-2, groene vragen uit het Coachmodel)*

Lesinhoud: *(gehele les uitwerken, betrek de beginsituatie en het bewegingsdoel op <u>één onderdeel</u> die in de les is behandeld (dus niet op alle lesonderdelen)! Werk de inleiding en afsluiting voor de gehele klas uit. Werk 1 instructie/ belevingskern voor 1/3 van de klas uit.*	**Organisatie:**	**Managen/ aanwijzingen:**
	<u>Inleiding:</u>	
Opdracht *(Puntsgewijze omschrijving wat de leerling concreet moet gaan doen)*	Legenda (*verklaar alle tekens uit de tekening)*	Tijd *(hoe lang ga je dit onderdeel doen)*
Regels/ hulpverlening *(omschrijf puntsgewijs de regels bij een spel, de hulpverlening bij een oefening)*	Tekening *(zet alle gebruikte materialen, de plaats van de leerlingen en jezelf in de tekening, bij voorkeur mbv Gymzip)*	Aanwijzingen (*beschrijf expliciet welke aanwijzingen je de leerlingen geeft, deze sluiten aan bij de beginsituatie, doelstellingen en de belevingswereld van de leerlingen)*

Differentiaties/ aanpassingen *(gebruik STROOM)*		
Organisatie kernen:		
Organisatie*: Laat hier een organisatietekening(gym zipp) zien van alle kernen naast elkaar.*		
Instructie kern		
Opdracht *(Puntsgewijze omschrijving wat de leerling concreet moet gaan doen)*	Legenda	Tijd
Regels/ rollen / hulpverlening	Tekening	Aanwijzingen
Regels: *Hulpverlening:* *Rollen:*		
Differentiaties/ aanpassingen *(gebruik STROOM)*		
Aandachtspunten Verschijningsvorm gehele instructiekern *(waar let je op om de doelstelling van de VV te realiseren. Dus: hoe ga je de leerling het karakter van de VV laten beleven)*		
Belevingskern 1		
Opdracht *(Puntsgewijze omschrijving wat de leerling concreet moet gaan doen)*	Legenda	Tijd
Regels/ rollen/ hulpverlening	Tekening	Aanwijzingen
Regels: *Hulpverlenen:* *Rollen:*		
Differentiaties/ aanpassingen *(gebruik STROOM)*		
Eventueel belevingskern 2		
Opdracht *(Puntsgewijze omschrijving wat de leerling concreet moet gaan doen)*	Legenda	Tijd
Regels/ rollen/ hulpverlening	Tekening	Aanwijzingen
Regels: *Hulpverlenen:* *Rollen:*		
Differentiaties/ aanpassingen *(gebruik STROOM)*		

Afsluiting/ Eindspel		
Opdracht *(Puntsgewijze omschrijving wat de leerling concreet moet gaan doen)*	Legenda	Tijd
Regels/ rollen/ hulpverlening	Tekening	Aanwijzingen
Regels: *Hulpverlening:* *Rollen:*		
Differentiaties/ aanpassingen *(gebruik STROOM)*		
Bronnenlijst (*Beginsituatie, doelen en lesinhoud zijn gebaseerd op onderstaande bronnen (APA-style))*		

Evaluatie
Product evaluatie
Wat wilde je bereiken (doelen) met je leerlingen? *Wat heb je behaald?*
Procesevaluatie *(evalueren van persoonlijk doel)*
Hoe verliep de les? *Hoe beleefden de leerlingen de les?* *Hoe verliepen de organisatie en activiteiten (intensiteit, veiligheid, uitdaging)?*
Verwerking feedback docent
Welke opmerkingen heeft de stagedocent gegeven? *Hoe neem je de feedback mee naar de volgende les?* *Welke verbeteringen neem jij je voor?*
Coachvragen *(groene deel)*
1. Wat was jouw positie in de zaal? *(Waarom stond je juist daar? Ben je veranderd in positie?)* 2. Was de 'uitleg' helder? *(Op welke wijze heb je dit gedaan? Waaruit bleek dat de deelnemers de opdracht hebben begrepen)* 3. Heb je een voorbeeld gegeven? *(Wie gaf dit en waar en hoe werd dit uitgevoerd ? Waar stonden de deelnemers?)* 4. Heb je vragen gesteld? *(Aan wie, op welke momenten en wat deed je met de antwoorden?)* 5. Had je er 'zin' in? *(Waar was jij enthousiasmerend, motiverend of inspirerend?)* 6. Heb jij je stem op de juiste manier gebruikt? *(Is het volume, de toonhoogte, intonatie en articulatie afgestemd op de situatie en de deelnemers?)* 7. Heb je complimenten gegeven? *(Zo ja, op: 1 top actie, 2 top talent of 3 topkwaliteit. Welk effect had dit?)* 8. Hebben de deelnemers VEILIG kunnen bewegen? *(Zijn de materialen en leerlingen goed gepositioneerd? Was de hulpverlening verzorgd? Is de juiste methode gebruikt?)* 9. Heb jij rollen en taken gegeven? Wie, wat, waar, welke, wanneer en wat daarna? *(Hoe heb jij dit begeleid?)*
Verantwoording Verschijningsvorm
Dominante betekenis; *Minimale eisen/kenmerken;* *Vertaling naar deze les;*
Verantwoording Constructieregels
1. *Een les bestaat uit twee of drie delen. Verantwoording:* 2. *De tijdsverdeling is een les is 1:2 of 1;1 of 1;0.Verantwoording:* 3. *De kern bestaat uit basis- of eindvormen. Verantwoording:* 4. *Gedoseerde arbeids- en rustverhouding, maar zorg voor intensieve lessen.. Verantwoording:* 5. *Veiligheid. Verantwoording:* 6. *Elk lesdeel (inl, kern, afsl) heeft specifieke kenmerken. Verantwoording:*